

# Otsvā rdsvien kārši

## nozīmē

*Grīķu vārds hada!*

Šun tamē samajō chō kē ūsu ē hahyūn hatu in kē jyān sudhī išvaranā rājyanō sākši tarikē vīšvanē pracūra karavāmān na āvē tyān sudhī ante āvī ūhatō nathī?



"Varu pāna għet-annī sātħe rakħes ē ... Te oħra sarva pevitra parvatane nukasuna pahonċa qlese nahi kie nāsa karase nahi, kema kie jidma samudra pānithi dha nkayeloh che tħem pritħovi prabbun jaġħi nathha bħarr-kiex haše."  
(Vasayaha II:6, 9)

*Atpišn*

*Dobla Thiccia, Pięca, Dī.*

# Otsvā rdsvien kārši nozīmē

## Grīeku vārds hado!

Atprišn Bōba Thi'ela, Pi'eca. Dī.

Kopīrā īta 2016/2017/2018/2019/2022 Nājhārēna buksa atprišn. Āvrikti 1.5. Viatē utpādīta pustikā Pātsūnīgā galīgā vieta kurā Anē anugāmī, ēhamātra körpōrēšana. 1036 Dabalyu. Grānda ēvan'yu, grōvara bīca, hēliphōrnīyā, 98433, Rūčesāc. ICBN: 978-1-940482-09-5.

Šā mātē mānavajāta fēni samasyā ū hala kari ūshati nathi?

Šum tamē jāņo chō kē bā 'ibala batāvē chē kē prathama anē chēlli bābatō ūsu cintita chē Otsvā rdsvien kārši nozīmē?

Šum tamē jāņo chō kē išvaranūm rājya ē prēritō anē tēmanē anusaranārā prathama lōkōnō bhāra hatō?

Šum išvaranūm rājya ūsunī vyakti chē? Šum bhagavāna ūsunūm rājya havē āpānāmām tēmanūm jīvana jīvē chē? Šum išvaranūm rājya ē kō i praharanūm bhāvi vāstaviha rājya chē? Bā 'ibala jē ūkhavē chē ēmām tamē vīsvasa kārso?

Tāmrājya ūm chē? Phakta bhagavānanūm rājya ūm chē? Bā 'ibala ūm ūkhavē chē? Prārambhīha khristi carē ūm ūkhavyūm?

Šum tamē samejō chō kē jyām sudhī išvaranā rājyanō sākši tarīkē vīšvanē pracīra karavāmām na āvē tyām sudhī anta āvī ūshati nathi?

Phranā havara parano pīkīōgrāphā bardīna prinānīga anē grāphīksa atprišn racīta varu sātē mīcē pādē kō ūkōlō batāvē chē. Pāchālanā havara parano pīkīōgrāphā ķrusaķmāmām āvē la mūlā carē ūphā gōda bīllīngānō bīlāga chē jē 2018mām dō. Bōba thi'ela atprišn kīvāmām āvīdā haro.

# **NORĀDAVZ**

1. *Śum mānavatā pāsē ukelō chē?*
2. *Īsu'ē ha' i suvārtānō upadeśa āpyo?*
3. *Śum oīda tēstāmēntamām īśvaranum rājya jāṇītum  
hatum?*
4. *Śum prēritō 'ē rājyanī suvārtā śīkhavī hatī?*
5. *Na'yū tēstāmēntanī bahāranā strōtō 'ē  
bhagavānanum rājya śīkhavyum*
6. *Gṛihō-rōmanā carce śīkhavē chē kē rājya  
mahatvapūrṇa chē, parantu...*
7. *Sā māṭē bhagavānanum rājya*

*Tamparha mīhiit*

# I. Šumānavaṭā pāsē ukelō chē?

Vīśva anēha samasyā ñnō sāmanō karē chē.

Thaṇā tōkō bhūkhyā chē. Thaṇā tōkō para damana thāya chē. Thaṇā tōkō garībīnō sāmanō karē chē. Thaṇā dēsō gambhīra dēvā hēṭhalā chē. Ajāta bālakō sahitā, bālakō durvyavaharānō sāmanō karē chē. Draga-pratirōdhaka rōgō għonā dōkħarōnī cintā karē chē. Mōtā audyōgiha śahērōnī havā kkūba praduṣita chē jē tandurasta natħi. Vividha rājakħarani ò yuḍdhanī dhamakī āpē chē. Ātanikħavā ġħumalā õ thaħfa rahē chē.

Šum vīšvanā nēfā õ mānavaṭanō sāmanō karī rahēħi samasyā ñnē tħiha karī sakħe chē?

Thaṇā ēvum vicarē chē.

## Yavō yuniversala ċjandā

25 Septembar, 2015 nā roja, vētiħanana pōpa phrānsisanā mukħya-nōndhanā bhāṣaṇa pachī, yunā 'nieda nēsansa (UN) nā 193 rāstyō ē '17 taħka' u viħasa laksyō" nē amalamām mūħavā mātē mata āpyo jēnē hyārēha n'yū yuniversala ċjandā tarīkē őlakħavāmām āvē chē. Ahim yu ħenanā 17 laksyō chē:

Dhyēya 1. Darēha jagħiġā ē garībīnē fēnā tamāma svarūpōmām samāpta karō

Dhyēya 2. E ho' opau i ha pōlo li, e ho' oħo i ha palekana mea' ai a me ha ho' omaika' i 'ana i ha mea' ai a paipai i ha mahi' ai ho' omaw

Dhyēya 3. E ho' via i ke ola olakino a paipai i ha pono no nā mea a pau ma nā mahahiki a pau

Dhyēya 4. E ho' via i ha ho' ona' auao kūpono a me ke hau like a ho' oħkai ka i nā manawa ho' ona' auao no nā mea a pau

Dhyēya 5. Ioa' a i ke hau like kane a ho' oħkai ka i nā wħahine a me nā kaikamahine a pau

Dhyēya 6. E ho' via i ha l-oħra a a me ha ho' oħele mau 'ana o ha wai a me ha ma' ema' e no nā mea a pau

Dhyēya 7. E hō‘via i ka loa‘a ‘ana o ka ikehu hiki ke hiki, hilina‘i, ho‘omau a me ka ikehu hou no nā mea a pau

Dhyēya 8. Ho‘oikaika i ka ulu ho‘ohele waiwai ho‘omau, ho‘ohui a ho‘omau, ka hana piha a me ka ho‘ohua a me ka hana kūpono no nā mea a pau.

Dhyēya 9. E kūkulu i nā ‘ōnaehana kūpa‘a, e ho‘oikaika i ka ‘ōihana ho‘ohui a ho‘omau a ho‘oulu i ka hana hou.

Dhyēya 10. E hō‘emi i ka like ‘ole i loko a i waena o nā ‘āina

Dhyēya 11. E ho‘okomo i nā kūlanakauhale a me nā wahi noho hanaha, palehana, kūpa‘a a ho‘omau

Dhyēya 12. E hō‘via i ka ho‘ohana ‘ana a me nā ‘ano hana hana

Dhyēya 13. E hana koke i ka ho‘ololi ‘ana i ke aniau a me kona hopena

Dhyēya 14. E mālama a ho‘ohana mau i nā kai, kai a me nā kumuawaihai no ka ho‘omohala ho‘omau.

Dhyēya 15. Mālama, ho‘iho‘i a paipai i ka ho‘ohana mau ‘ana o nā kaiola honua, mālama mau i nā ulu‘au, hakakā i ka ho‘oneoneo ‘ana, a ho‘ōki a ho‘ohuli i ka pō‘ino o ka ‘āina a kāpae i ka nalo wale o nā mea olao.

Dhyēya 16. Ho‘oikaika i nā hui maluhia a hui pū ‘ia no ka ho‘omohala ho‘omau, e hā‘awi i ke ala i ka ho‘opono no nā mea a pau a kūkulu i nā ‘ōihana kūpono, kuleana a me nā hui ma nā pae āpau.

Dhyēya 17. E ho‘oikaika i ke ‘ano o ka ho‘okō a ho‘ōla hou i ka hui honua no ka ho‘omohala mau

Manā‘o ‘ia e ho‘okō piha ‘ia kēia papahana e 2030 a ua kapa ‘ia ‘o ia ‘o 2030 *Agenda for Sustainable Development*. Manā‘o ia e ho‘oponopono i nā ma‘i e kūnei i ke hanaka ma o ka ho‘oponopono ‘ana, ka ho‘ona‘auao, a me ka hui honua a me ka hui interfaith. ‘Viai he maika‘i ka nui o kāna mau Dhyēya, he hewa kekahi o kāna mau ‘ano a me kāna mau Dhyēya (cf. Genesis 8: 5). ‘O kēia kumu hana, ua kūlike pū me ka Pope Francis’s *Laudato Si’encyclical*.

Hiki ke kapa 'ia ka "New Universal Agenda" 'o ha "New Catholic Agenda" 'oia 'o ha hua'olelo "katoliha" 'o ia ka "universal." Va kapa 'ia 'o Pope Francis i ka ho'okomo 'ana

o ha New Universal Agenda "he hō'ailona ko'ikoi o ha mana'olana."

Ma ke 'ano he hopena o ka 'aelike VN, aia kahi kālāwai ma Paris i Dekemaba 2015 (i kapa inoa 'ia 'o 21<sup>st</sup> Conference of the Parties to the UN Framework Convention on Climate Change). Va ho'omaika'i aku 'o Pope Francis i kēlā ku'ikahi honua a 'olelo aku i nā tāhui "e hahai pono i ke ala e hiki mai ana, a me ka mana'o e ulu mau ana o ha lokahi."

Kokoke ka tāhui a pau o ka honua i 'ae i nā 'aelike o Paris, nona nā Dhyēya kaiapuni a me nā ho'ohō kālā. (A laila ua kau inoa 'o Pelekihena Barack Obama i kahi palapala e ho'ohō ai i ka USA i kēia ma 2016, akā i ha mahahiki 2017, ua 'olelo 'o US Pelekihena Donald Trump 'a'ole e 'ae 'o 'Amelia i nā 'aelike i 'ae 'ia i Paris. mai 'Eulopa a me nā wahi 'ē a' e he nui o ka honua.) Va 'olelo 'o Pope Francis ma hope o ke kanaka "e iho i lalo" inā 'a'ole ia e hana i kāna mau ho'ololi e pili ana i ke aniau.

'Oiai 'a'ole mea makemake e hanu i ka ea haumia, pōloli, 'ilihune, pilikia, a me nā mea 'ē a'e, e ho'ā' o anei ke kanaka i nā Dhyēya o ha United Nations 2030 agenda a / a i 'ole nā 'aelike Paris e ho'oponopono i nā pilikia e kū nei i ke kanaka?

### **Ka Track Record o ha United Nations**

Va ho'okumu 'ia a ho'okumu 'ia ha United Nations ma 24 'Oahkopa 1945, ma hope o ke Kaua Honua II, i mea e pale ai i kahi hakakā 'ē a'e a ho'ā' o e ho'oihaika i ha maluhia ma ka honua. I kona ho'okumu 'ia'ana, he 51 mau tāla o ha VN; aia 193 i kēia manawa.

He mau haneli, inā 'a'ole he mau tausani, nā paio a puni ka honua mai ka wā i ho'okumu 'ia ai ha United Nations, akā 'a'ole i loa'a rā mākou ka mea e hiki he wehewehe 'ia 'o ke Kaua Honua 'ekolu.

Ke mana'o i o nei kehahi 'o ha hui 'ana o ha honua e like me ha United Nations e ho'olaha nei, i hui pū 'ia me he 'ano o ha interfaith a me ha ecumenical agenda a Pope Francis a me nā alaka'i ho'omana 'ē a'e e ho'ā' o nei e hāpai, e lawe mai i ha maluhia a me ha pōmaiha'i.

Fia na'e, 'a'ole maiha'i ka mo'olelo o ha United Nations e hana i kēia. Ma waho a'e o ha nui o nā hakakā kaua mai ka wā i ho'okumu 'ia ai ha United Nations, nui ka miliona o ha pōloli, ka po'e mahuka, a / a 'ilihune paha.

*Ma kahi o ho'ohaki mahahiki i hala aku nei, ua ho'omaha ha United Nations e ho'ohō i kāna mau Millennium Development Goals. Ewalu "mau Dhyēya ho'omohala," akā 'a'ole i kūle'a kēia, e like me ka UN pono'i. No laila, i ka mahahiki 2015, ua 'ae 'ia kāna mea i kapa 'ia 'o "17 Sustainable Development Goals". Mana'o maiha'i kekahi. Mana'o kekahipo'e he mana'o utopia.*

*Ma kahi o ka utopia, ma ka tā 6 o Mei, 2016, ua 'ōlelo 'o Pope Francis ua moe'uhane 'o ia i kahi utopia kanaka 'Eulopa e hiki i kāna 'ekalesia ke kōhua i kēla 'aina e loa'a. Akā na'e, e lilo ka moe'uhane o ka Pope i moe'uhane (cf. Hoiheana 18).*

### **Aia paha kekahi hui a me ka holomua, akā...**

*Wahi a Merriam Webster's Dictionary, 'o ka utopia "he wahī no'ono'o kahi i kūpono ai ke aupuni, nā kānāwai, a me nā kūlana pili kanaka." Va a'o mai ka Baibala 'a'ole hiki i ke kanaka ke ho'oponopono i kāna mau pilikia ma kāna iho:*

<sup>23</sup> E ha Haku, ua ike au, aole iloko ona iho ka avao o ke kanaka; 'A'ole i ke kanaka hele ke kuhikuhi i kona mau kapuwai. (Yeremia 10:23, NYKV a pau ke 'ole i kuhikuhi 'ia)

*Ke a'o nei ka Baibala e hā'ule ka hui honua:*

<sup>16</sup> Aia ma ko lakou avao ka luku a me ka poino; <sup>17</sup> Aole lakou i ike i ka avao o ka malu. <sup>18</sup> Rohe makau i ke Akua imua o ko lakou mau maka. (Roma 8:16-18)

*Eia nō na'e, nui nā kānaka e hanā nei i ko lakou 'ike 'ana i kahi kārāulu utopia a i kekahi manawa e ho'a'o e komo i ka ho'omana. Aha, aneane aole makemake kekahi e hahai i na avao o ke Akua viaio hookahi. 'A'ole ia he holomua 'ole i kekahi o nā Dhyēya o United Nation a i 'ole ka Vatican. E loa'a kekahi (a maika'i ha nui o nā Dhyēya), a me kekahi mau hemahema.*

*'Via'i o, a ma hope paha o ka hahakā nui, e 'ae 'ia a ho'opa'a 'ia kahi 'ano o ka maluhia honua (Daniel 9:27). I ka wā e hiki ai, nui ka po'e e mana'o wahahē'e e lawe mai ana ke kanaka i kahi hui maluhia a utopia.*

*He nui ka po'e e lawe 'ia e ia 'utopian holomua' (cf. Ezekiel 13:10) a me nā hō'ailona like 'ole a me nā mea kupanaha (2 Tesalonika 2:9-12). Ka na'e pehē'e he Tohi Tapū 'e 'ihai te ne ma'u ia 'a e melino (Taniela 9:27; 11:31-44), neongo 'a e me'a 'oku'i ai 'a e kau taki (1 Tesalonika 5:3; 'Isaia 59:8).*

‘O ka mana‘o, ma waho o Yesū (cf. John 15: 5; Matthew 24: 21-22), hiki i ke kanaka he lawe mai i ka utopia i kēia ‘manawa ino i kēia manawa’ he euanelio wahahē‘ e ia (Galatia 1: 8-10).

ʻI nā ‘a‘ole hiki i ke kanaka wale nō he lawe mai i ka utopia, hiki anei i kekahi ‘ano utopia?

‘Ae.

ʻYa he aupuni o ke Akua e ho‘omai ka‘i maika‘i loa i kēia honua a ma hope aku.

## 2. Īsu 'ē ha 'i suvārtanō upađeśa āpyō?

‘Oku ako‘i mai ‘e he Tohi Tapū ko ha sīpinga utopian, ‘oku ui ko e Pule‘anga ‘o e ‘Otuā, te ne fahapuli atu ‘a e ngaahi pule‘anga tangata (Taniela 2:44; Fakahā 11:15; 19:1-21).

I ha ho‘omaka ‘ana o Yesū i kāna ‘oihana lehulehu, ua ho‘omaka ‘o ia ma ka ha‘i‘ana i ka ‘euanelio o ke aupuni o ke Akua. Tia ha mea a Mark i hoike ai:

<sup>14</sup> □ Mahope iho o ka paa ana o Ioane iloko o ka halepaahao, hele mai la o Yesu i Galilaia, e hai ana i ha euanelio no ke aupuni o ke Akua, <sup>15</sup> I ha i ana mai, Va hiki mai ha manawa, a ua kokoke mai nei ke aupuni o ke Akua. E mihi, a e manaoio i ka euanelio” (Mareko 1:14-15).

‘O ka hua‘olelo euanelio, mai ka hua‘olelo Helene iunuhi‘ia ‘o euangeliona, a ‘o ia ho‘i, “ka leka maika‘i” a i ‘ole “ka nūhou maika‘i.” ‘I he Tuahava Fō‘ōū, ko e fo‘i lea faka-Piliiki ko e “pule‘anga,” ‘oku fekau‘aki mo e pule‘anga ‘o e ‘Otuā, na‘e lea ‘i he mei he 149 taimi ‘i he YKJV mo e 151 ‘i he Douay Rheims Bible. Mai ka hua‘olelo Helene iunuhi‘ia ma ke ‘ano he basileia e hō‘ike ana i he aupuni a i ‘ole ke aupuni alii‘i.

‘O nā aupuni hanaka, a me ke aupuni o ke Akua, he alii‘i ko lakou (Hō‘ike 17:14), uhi lakou i kahi ‘āina (Hō‘ike 11:15), he mau kānāwai ko lakou (Isaia 2:3-4; 30:9), a loa‘a rā lakou, nā kumuhana (Luka 18:29).

Tia ke a‘o mua a Yesu i kākau‘ia e Mataio:

<sup>23</sup> Kaahele ae la o Yesu i Galilaia a pau, e ao ana iloko o ko lakou mau halehalawai, e hai ana i ka euanelio o ke aupuni (Mataio 4:23).

Va kākau pū ‘o Matthew:

<sup>35</sup> Kaahele ae la o Yesu i na kulanakauhale a me na kauhale a pau, e ao ana iloko o ko lakou mau halehalawai, e hai ana i ka euanelio o ke aupuni (Mataio 9:35).

Hō‘ike ke Kauoha Hou e noho alii‘i mau ana ‘o Yesū.

<sup>33</sup> A e noho ali'i 'o ia ma luna o ka 'ohana a Iakoba a mau loa aku, a 'o kona aupuni 'a'ole e pau (Luha 1:33).

**Va kākau 'o Luha 'o ke kumu i ho'ouna 'ia ai 'o Yesū e ha'i i he aupuni o ke Akua.** Enānā i ka mea a Yesu i a'o mai ai:

<sup>43</sup> I maila 'o ia rā lakou, "He pono ia'u e ha'i aku i ke aupuni o ke Akua i nā kūlanakauhale 'ē a'e, no kēia mea i ho'ouna 'ia mai ai au" (Luha 4:43).

Va lohe paha 'oe i kētā ha'i 'ōlelo? Va 'ike anei 'oe i ka mana'o o ka ho'ouna 'ia 'ana mai o Yesu e ha'i i he aupuni o ke Akua?

**Va kākau pū 'o Luha ua hele 'o Yesū e ha'i i he aupuni o ke Akua:**

<sup>10</sup> A hoi mai ka poe lunaolelo, hai aku la lakou ia ia i na mea a pau a lakou i hana'i. Lawe ae la via ia lakou, a hele ma kahi mehameha no ke kulanakauhale i kapaia o Betesaida. <sup>11</sup> A ike na kanaka, hahai aku la lakou ia ia; a hookipa mai la via ia lakou a olelo aku la ia lakou no ke aupuni o ke Akua (Luha 9:10-II).

Va a'o mai 'o Yesū 'o ke aupuni o ke Akua ka mea nui loa no ha po'e e hahai rā ia:

<sup>33</sup> Aha, e imi mua i he aupuni o ke Akua a me kana pono (Mataio 6:33).

<sup>31</sup> Aha, e imi oukou i he aupuni o ke Akua, a e haawīia mai keia mau mea a pau ia oukou. <sup>32</sup> Mai maka'u, e ka 'ohana 'u'uku, no ka mea, 'o ka makemake o ko 'oukou Makua e hā'awi rā 'oukou i he aupuni (Luha 12:31-32).

**E imi mua na Kristiano i he aupuni o ke Akua.** Hana lakou i kēia ma ka hana 'ana i kēia i ko lakou mea nui ma ka noho 'ana e like me kā Kristo makemake rā lakou e ola a me ka nānā 'ana i kona ho'i 'ana mai a me kona aupuni. Akā na'e, 'o ka hapa nui o ha po'e i ha'i rā Kristo, 'a'ole 'imi wale lakou i he aupuni o ke Akua, 'a'ole lakou i 'ike i ke 'ano. He nui ka po'e i mana'o wahahē'e 'o ke komo 'ana i ka politika honua ka mea a ke Akua i mana'o ai mai nā Karistiano. Ma ka hoomaopopo ole i he aupuni o ke Akua, aole lakou i ike

*e noho i kēia manawa e like me ka mea e pono ai a maopopo paḥa i ke hūmu o ha hemahema o ke kanaka.*

*E ho'omaoopopo ho'i e hā'awi 'ia ke aupuni i kahi 'ohana lī'ilī i (cf. Roma 11:5). Pono ka ha'aha'a e makemake e lilo i 'apana o ka 'ohana lī'ilī i maoli.*

### **'A'ole i ho'okumu 'ia ke aupuni o ke Akua me ka honua**

*Va a'o mai 'o Yesū e pule kāna po'e haumāna e hiki mai ke aupuni, no laila 'a'ole i loa'a iā tākou.*

<sup>9</sup> *E ko makou Makua i ka lani, e hoanoia kou inoa. 10 E hiki mai kou aupuni. Hana 'ia kou makemake (Mataio 6:9-10).*

*Hoouna aku la o Yesu i kana poe haumana e hai aku i ke aupuni o ke Akua:*

<sup>10</sup> □ *Ho'ākoakoa maila ia i kāna po'e haumāna he 'umikumamatālua, hā'awi maila ia i ka mana no tākou a me ka mana ma luna o nā daimonio a pau, a e ho'ōla ho'i i nā ma'i.* <sup>2</sup> *Va hoouna aku via ia lakou e hai aku i ke aupuni o ke Akua (Luha 9:1-2).*

*Va a'o mai 'o Yesū 'a'ole 'o kona alo wale nō ke aupuni, no ka mea, 'a'ole i ho'okumu 'ia ke aupuni ma ka honua ia manawa, no laila 'o ia i hana ai i ka mea āna i mahiki aku ai i nā daimonio ma kona inoa i kētā manawa:*

<sup>28</sup> *Aha, ina au i mahiki aku i na daimonio ma ka Ohane o ke Akua, he viaio, ua hiki mai ke aupuni o ke Akua maluna o oukou (Mataio 12:28).*

*Aia ke aupuni 'via'i o i ka wā e hiki mai ana - 'a'ole ma 'ane'i i kēia manawa e ihue me ka hō'ike 'ana o Mareko.*

<sup>47</sup> *A ina e hoohihia mai kou maha ia oe, e poalo ae ia mea. 'Oku lelei ange ke hū ki he pule'anga 'o e 'Otuā 'aki 'a e mata 'e taha, 'i he ma'u 'a e mata 'e ua 'o kili... (Ma'ake 9:47).*

<sup>23</sup> *Nana ae la o Yesu a puni, i mai la i kana poe haumana, Nani ha pilikia o ke homo ana o ka poe waiwai iloko o ke aupuni o ke Akua!*<sup>24</sup> *Kahaha iho la ka naau o na haumana i kana olelo. Olelo hou mai la o*

Yesu ia lakou, i mai la, E na pokii, he pilihia loa ke komo ana o ka poe paulele i ha waiwai i he aupuni o he Akua!<sup>25</sup> “Oku faingofua he hū ‘a e kāmelo ‘i he mata ‘o e kui ‘i he tangata koloa‘ia ke hū ki he pule‘anga ‘o e ‘Otuā” (Ma‘ake 10:23-25).

<sup>25</sup> He ‘oia‘i tō ha‘u e ‘ōlelo aku nei rā ‘oukou, ‘a‘ole au e inu hou i ka hua o he kumu waina a hiki i ka fa e inu ai au i ka mea hou i he aupuni o he Akua” (Mareko 14:25).

<sup>26</sup> “Joseph no ‘Brimatia, he lāla ‘aha kūkā ko‘iko‘i, e kali ana ‘o ia i he aupuni o he Akua, e hele mai ana a me ka ihaika... (Mareko 15:43).

Va a‘o mai ‘o Yesū ‘a‘ole i kēia manawa ke aupuni i kēia ao:

<sup>26</sup> “Olelo mai la o Yesu, Role no keia ao ko‘u aupuni. Ina no keia ao ko‘u aupuni, ina ua kaua ka‘u poe kauwa, i haawi ole ia‘ku au i na Yudaio; aka, i keia manawa, aole no keia wahi ko‘u aupuni” (Ioane 18:36).

Va a‘o mai ‘o Yesū e hiki mai ke aupuni ma hope o kona ho‘i ‘ana mai i Ali‘i:

<sup>31</sup> Aia hiki mai ke Keiki a ke hanaka me kona nani, a o na anela a pau pu me ia, alaila e noho no ia maluna o kona nohoalii nani. <sup>32</sup> E hoohoakoaia mai ko na aina a pau imua ona, a e hoohaawale ae via ia lakou i kekahi i kekahi, e like me ke kahuhipa i hoohaawale i na hipa a me na kau. <sup>33</sup> E e hoonoho via i na hipa ma kona lima ahau, a i na kao ma kona lima hemu. <sup>34</sup> E laila e ‘ōlelo aku ke Ali‘i i ha po‘e ma kona lima ‘ākau, E hele mai ‘oukou, e ha po‘e i ho‘omaika‘i ‘ia e ko‘u Makua, e komo ‘oukou i he aupuni i ho‘omāhauhau ‘ia no ‘oukou mai ka ho‘okumu ‘ana o ke ao nei (Matthew 25:31-34).

Yo ha mea, ‘a‘ole i ‘ane‘i he aupuni o he Akua, ‘a‘ole mākou e ‘ike i kahi utopia māoli a hiki i ha wā i ho‘okumu ‘ia ai. Yo ha mea, ‘a‘ole maopopo ka hapa nui i he aupuni o he Akua, ‘a‘ole fakou i ho‘omaopopo i he ‘ano o kāna aupuni aloha.

“Oku ‘ihai hoko mai ‘a e Pule‘anga ‘o e ‘Otuā “kae ‘oua ‘a e kakai ‘o e kau Senitaille” (Loma II.25)—pea na‘e ‘ihai ke hoko ia.

## **Va like he Yesu olelo i ke aupuni?**

Va wehewehe 'o Yesū i ke 'ano o ke aupuni o ke Akua:

<sup>26</sup> I mai la ia, Va like he aupuni o ke Akua me ke kanaka e lulu iho i ka hua ma ka lepo. <sup>27</sup> A i hiamoe ia i ka po a ala ae i he ao, a opuu a ulu ka hua, aole ia i ike. <sup>28</sup> No ka mea, hoohua wale mai ka honua i ka hua; <sup>29</sup> Aha, i ka wa e oo ai ka palava, hookomo koke via i ka pahikakiwi, no ka mea, ua hiki mai ka ohi ana" (Mareko 4:26-29).

<sup>18</sup> I mai la ia, Va like he aupuni o ke Akua me ke aha? Me ke aha la au e hoohalike ai? <sup>19</sup> Va like ia me ka hua sinapi a ke kanaka i lawe ai a hanu iloko o hana mala; a ulu a'ela a lilo i tā'au nui, a pūnana nā manu o ka lewa ma kona mau tāta. <sup>20</sup> A olelo hou mai la ia, Me ke aha la au e hoohalike ai i ke aupuni o ke Akua? <sup>21</sup> Va like ia me ka hu a kekahi wahine i lawe a huna i na sato palava ekolu, a pau ia i ka hu" (Luha 13:18-21).

Ke hoike mai nei keia mau olelonane, i kinohi, he uuku he aupuni o ke Akua, aka, e nui ana.

Va kākau pū 'o Luke:

<sup>29</sup> E hele mai lakou mai ka hikina a me ke komohana, mai ke kukulu akau a me ke kukuluhema, a e noho ilalo i ke aupuni o ke Akua (Luha 13:29).

Yo laila, e loa'a i ke aupuni o ke Akua nā kanaka mai nā wahi a pau o ka honua. 'A'ole ia e kaupalena 'ia i ka po'e i loa'a ha 'ohana 'Isera'ela a i 'ole nā hui tāhui. E noho mai na kanaka mai na wahi a pau i keia aupuni.

## **Luke 17 e me ke aupuni**

Luk 17:20-21 pilihua kekahi. Ma mua o ka hele 'ana i kēlā, e 'ihe e 'ai mavli nā kanaka i ke Aupuni o ke Akua:

<sup>15</sup> "Pomaikai ka mea e ai i ka berena iloko o ke aupuni o ke Akua!" (Luha 14:15).

Yo ha mea e 'ai ha po' e (i ha wā e hiki mai ana) i he Aupuni o ke Akua, 'a'ole ia he mea i waiho 'ia i loko o ko fākou na' au i kēia manawa, 'oiai nā unuhi kuhi hewa 'ole o Luke 17:21 e mana'o 'ē a'e.

'E lava ke tokoni 'a e liliu 'a Moffatt 'o e Luke 17:20-21 ki ha nī ihī ke mahino:

<sup>20</sup> A i ha ninauia ana e ha poe Parisaio i ka wa e hiki mai ai he aupuni o ke Akua, i mai la ia ia lakou, Aole e hiki mai he aupuni o ke Akua e like me ka oukou manao e ike; <sup>21</sup> 'A'ole loa e 'ōlelo mai kekahī, Eia nō, 'a'ole ho'i. Aia ia; no ha mea, aia nō ke aupuni o ke Akua i waena o oukou. (Luke 17:20-21, Moffatt; see also NYTB and ESV translations)

E ho'omaoopopo i ka 'ōlelo 'ana o Yesū i ha po' e Parisaio i ho'ohuli 'ole 'ia, hino, a ho'ohamani. "I mai la o Yesu ia lakou," - na ha poe Parisaio i ninau ia Yesu i ha ninau. Hoole lakou i ka ike ia ia.

Aia fākou i loko o ha EKALESYA? 'A'ole!

'A'ole 'o Yesū e kama'ilio e pili ana i hahi halepule e ho'onohonoho kohe 'ia. 'A'ole 'o ia i kama'ilio e pili ana i nā mana'o i loko o ha no'ono'o a i 'ole ha pu'u wai.

Va kama'ilio 'o Yesū no kona ATY! Aole i ninau aku ha poe Parisaio ia ia no ka ekalesia. Aole lakou i ike i kekahī ekalesia o ke Kauoha Hou e hoomaha kohe ana. 'A'ole fākou i nīnau e pili ana i hahi 'ano mana'o nani.

İnā mana'o kekahī 'o ke aupuni o ke Akua 'o ia ha EKALESYA - a 'o ke aupuni o ke Akua "i loko" o ha po' e Parisaio - 'o ha EKALESYA i loko o ha po' e Parisaio? 'A'ole maopopo!

He 'aka'aka kēta 'ano hopena 'a'ole anei? 'I he taimi na'e liliu ai 'e ha ngāahi liliu faka-Protesantī 'a e konga 'o e Luke 17:21 'o pehē "ko e Pule'anga 'o e 'Utua 'oku "i loto 'iate kimoutolu" (NYJV/KJV), na'e 'i hono liliu 'e he Katolika New Jerusalem Bible 'a ia 'oku 'i homou loto 'a e pule'anga 'o e 'Utua.

'O Yesu ha mea i waena o ha po' e Parisaio. I kēia manawa, mana'o ha po' e Parisaio ua kali fākou i he aupuni o ke Akua. Aka, ua kuhihewa lakou. Va

*wehewehe ‘o Jesū ‘a‘ole ia he aupuni kūloko, a i ‘ole aupuni palena no nā ‘Iudaio wale nō, e like me kā fakou i mana‘o ai (‘a‘ole ho‘i he ‘ekalesia e like me ka mana‘o o kekahi). ‘A‘ole ‘o ke aupuni o ke Akua kekahi o nā aupuni kanaka a ‘ike ‘ia e hiki ai i nā kānaka ke kuhikuhi a ‘ike paha, a ‘ōlelo, “Eia ‘o ia”; at ole “o ia ke Aupuni, ma laila.”*

*Na‘e fanau‘i‘a a Bisū, ‘a ia ke hoko ko e Tu‘i‘o e Pule‘anga ko ia, ‘o hangē ko ia nā‘ā ne tala ange kia Pilato (Sione 18:36-37). E ho‘omaopopo i ka ho‘ohana ‘ana o ka Baibala i nā hua‘ōlelo “ke ali‘i” a me ka “aupuni” (eg Daniel 7:17-18,23). ‘O ke ali‘i o ke aupuni o ke Akua e hiki mai ana, e kū ana ma hope o ka po‘e Parisaio. Akā ‘a‘ole fakou i ‘ike rā ia ‘o ko fakou ali‘i (Ioane 19:21). Ke ho‘i mai ‘o ia, e hō‘ole ha honua rā ia (Revelation 19:19).*

*Va hele ‘o Jesū, ma nā pauku ma hope o Luka 17, e wehewehe i kona hiki ‘ana mai, i ka wā e noho ali‘i ai ke aupuni o ke Akua i ka honua a pau (e ho‘omau ana me ka Moffatt no ka kūlike ma kēia mokuna):*

<sup>22</sup> *I mai la ia i kana poe haumana, E hiki mai ana na la e ake nui ai oukou, me ka makehewa, i loaa ia oukou kekahi la o ke Keiki a ke kanaka.* <sup>23</sup> *E ‘ōlelo auane‘i nā kānaka, Aia ho‘i ia; “Ea, aia no ia!” mai hele aku oukou iwaho, <sup>24</sup>ole hoi e holo aku mahope o lakou;* <sup>25</sup> *Aka, e hoomanawanui tua via i ka ehaeha nui, a e hooleia e keia hanaua. (Luka 17:22-25, Moffatt)*

*Va ‘ōlelo ‘o Jesū i ka uila uila, e like me ka Mataio 24:27-31, e wehewehe ana i kona hiki ‘ana mai e noho ali‘i i ka honua holo‘oko‘a. ‘A‘ole ‘o Jesū i ‘ōlelo ‘a‘ole hiki i kona po‘e kānaka ke ‘ike rā ia i kona ho‘i ‘ana mai.*

*‘A‘ole ‘ike ka po‘e rā ia ‘o ko fakou AYT i (Revelation 11:15) a e kaua aku rā ia (Revelation 19:19)! He nui ka po‘e e mana‘o ‘o Jesū ka Anichrist. Na‘e ‘ikai pehē ‘e Bisū ko e Pule‘anga ‘o e ‘Otuā ‘i he kau Fālestī ko ia—Na‘ā ne tala ki he ngaahi feitu‘u kehe ‘e ‘ikai ke nau ‘i he Pule‘angā koe‘uhī ko ‘enau fakalahalaka (Matiu 23:13-14). ‘A‘ole ho‘i ‘o Jesū i ‘ōlelo e lilo ka Ekalesia i Aupuni.*

*‘O ke aupuni o ke Akua kahi mea e hiki ai i nā kānaka ke komo i kekahi rā - e like me ke alahouana o ka po‘e pono! ‘A‘ole na‘e ‘o ‘Aberahama a me nā kūpuna ‘ē a‘e i laila (cf. Hebrews 11:13-40).*

Va ‘ike ha po‘e haumāna ‘a‘ole i loko o tākou ke aupuni o ke Akua i kēla manawa, a ua ‘ike ‘ia e like me kēia, ka mea i hiki mai ma hope o Luke 17:21, hō‘ike:

“A i ko lakou lohe ana i heia mau mea, olelo mai la via i kekahi ovelonane hou, no ka mea, ua kokoke ia i Jerusalema, a ua manao lakou e ike koke ia ke aupuni o ke Akua (Luke 19:11).

### **Va maopopo ke Aupuni i ha wā o hiki mai ana**

Pehea ‘oe e ‘ike ai inā kokoke mai ke Aupuni? Ko e konga ‘o e fehu i ko ia, na‘e hiki ‘e Yesū ‘a e ngaahi me‘a na‘e hoko ‘o e kikite (Luke 21:8-28) pea ako‘i:

<sup>29</sup> E nana i ka laau fiku, a me na laau a pau. <sup>30</sup> I ha wā e ‘ōpu u ai tākou, e ‘ike nō ‘oukou, a ua kokoke mai ke kauwela. <sup>31</sup> Pela hoi oukou, i ha wā e ike ai oukou i heia mau mea o hana ana, e ike oukou ua kokoke mai ke aupuni o ke Akua (Luke 21:29-31).

Va makemake ‘o Yesū e hahai kāna po‘e kānaka i nā hanana wānana e ‘ike i ka wā e hiki mai ai ke Aupuni. Na‘e pehē ‘e Yesū ki he‘ene hahai ke nau tokanga mo tokanga ki he ngaahi me‘a na‘e kikite (Luke 21:36; Ma‘ake 18:33-37). ‘Oiai nā ‘ōlelo a Yesū, he nui ka ho‘emi ‘ana i ka nānā ‘ana i nā hanana pili honua.

Ma Luke 22 & 23, ua hoike hou mai o Yesu, o ke aupuni o ke Akua, he mea ia e hookoaia ma heia mua aku i hana ao ana.

<sup>15</sup> Va makemake nui au e ‘ai pū me ‘oukou i kēia mōliaola ma mua o ko‘u ‘eha ‘ana;<sup>16</sup> Yo ha mea, ke olelo aku nei au ia oukou, aole au e ai hou ia mea, a hooko ia iloko o ke aupuni o ke Akua.<sup>17</sup> Lalau iho la ia i ke kiaha, hoomaihai aku la, i mai la. E lawe oukou i keia, a e mahele ia oukou iho;<sup>18</sup> Yo ha mea, ke ‘ōlelo aku nei au rā ‘oukou, ‘a‘ole au e inu i ka hua o ke kumu waina, a hiki mai ke aupuni o ke Akua” (Luke 22:15-18).

<sup>39</sup> Akā, ‘o kekahi o ha po‘e hana hewa i kaulia pū me ia ma ke ke‘a, ua ‘ōlelo hō‘ino ‘o ia rā ia, ‘i akula, Inā ‘o ‘ve ha Mesiā, e ho‘ōla ‘ve rā ‘ve iho, a e ho‘ōla ho‘i rā mākou.<sup>40</sup> Pape‘a aku la kona hoa ia ia, i aku la ia ia, Aole anei ve i makau i ke Akua? Yo ha mea, ua hoahewa pu

*vukou me ia.*<sup>41</sup> *A he pono no makou, no ka mea, ua pono makou;*<sup>42</sup> *I aku la ia ia Yesu, E ha Haku, e hoomanao mai ve ia'u i kou hiki ana i kou aupuni.*<sup>43</sup> *I maila 'o Yesu rā ia, 'Via'ī o, ke 'ōlelo aku nei au rā 'oe, i kēia tā 'o 'oe pū kekahi me a'u i loko o ka Paradaiso.* (Luka 23:39-43, Bramaic ma ka 'ōlelo Pelehania.

*'A'ole hiki mai ke aupuni o ke Akua i ka wā i pepehi 'ia ai 'o Yesu e like me kā Mareho lāua 'o Luka i hō'ike mai ai rā mākou:*

<sup>44</sup> *¶ Josepa no 'Arimatia, he lāla 'aha kūkā ko'iko'i, e kali ana 'o ia i ke aupuni o ke Akua, e hele mai ana a me ka ihaika...* (Mareho 15:43).

<sup>45</sup> *No Arimataia ia, he kulanahauhale o ka poe Yudaio, a e kali ana no hoi i ke aupuni o ke Akua* (Luka 23:51).

*Ma hope o ke alahouana (I Corinthians 15: 50-55) e hanau hou 'ia nā Karistiano e komo i ke aupuni o ke Akua, e like me kā Ioane i kākau ai:*

<sup>3</sup> *Ölelo mai la o Yesu ia ia, i mai la, Diaio, he viaio ka'u e ölelo aku nei ia oe, Ina e hanau hou ole ia, aole e hiki ia ia ke ike i ke aupuni o ke Akua.* <sup>4</sup> *Ninauaku la o Nikodemo ia ia, Pehea la e hiki ai ke hanauia ke kanaka i kona wa elemakule? E hiki anei ia ia ke komo hou iloko o ka opu o kona makuwahine a hanau?*<sup>5</sup> *Ölelo mai la o Yesu, "He viaio ka'u e ölelo aku nei ia oe, ina aole e hanauia kekahi i ka wai a me ka Dhane, aole hiki ia ia ke komo i ke aupuni o ke Akua* (Ioane 3:3-5).

*'O ka po'e hanaka o ke Akua wale nō e 'ike i ke aupuni hope loa o ke Akua.*

*'Ānō e ho'omaopopo hou 'oe ma hope o ko Yesu ala hou 'ana, ua a'o hou 'o ia e pili ana i ke Aupuni o ke Akua:*

<sup>3</sup> *Va hō'ike 'o ia rā ia tho e ola ana ma hope o kona 'eha 'ana ma nā hō'ailona hewa 'ole he nui, i 'ike 'ia e lāku i nā tā he hanahā, a 'ōlelo 'o ia i nā mea e pili ana i ke aupuni o ke Akua* (Acts 1: 3).

*'O ka 'ōlelo mua a me ka hope a Yesu i hā'awi ai e pili ana i ke aupuni o ke Akua! 'O ke hō'ole mai 'o Yesu ma he 'ano ho 'elele e a'o e pili ana i kēla Aupuni.*

Na'e toe fehau 'e Isū 'a e 'Aposetolo ko Sione he ne tohi fehau' ahi mo e Pule'anga milenia 'o e 'Otuā 'e hoko 'i he māmanī. E nānā i ka mea āna i kauoha ai tā Ioane e kākau:

<sup>4</sup> Ihe aku la au i na uhane o ka poe i okiia he poo no ho lakou hoihe ana ia Yesu, a no ka olelo a ke Akua, ka poe i hoomana ole i ka holoholona a me kona kii, aole hei i loaa ka hoailona ma ho lakou lae, a me ho lakou mau lima. A noho lakou a noho alii pu me Kristo i hookahi tausani makahiki (Hoikeana 20:4).

Va a'o ha po'e Karistiano mua e noho he aupuni milenio o ke Akua ma ha honua a pani i nā aupuni o ke ao nei e like me kā ka Baibala e a'o ai (cf. Revelation 5:10, 11:15).

Yo ke aha, inā he mea ko'iko'i he aupuni o ke Akua, 'a'ole anei i lohe nui 'ia e pili ana rā ia?

Yo ha mea, ua hapa 'ia 'o Yesu he mea pohihiki:

<sup>11</sup> I mai la via ia lakou, Va haawiia mai ia oukou e ike i ka mea pohihiki o ke aupuni o ke Akua; aka, i ka poe mawaho, ua hiki mai na mea a pau ma na olelonane (Mark 4:11).

Keia mau tā he mea pohihiki ke Aupuni 'oia'i o o ke Akua i ka hapa nui o ka ho'okāla a ke Akua (e nānā pū i kā mākou puke manuahi, ma ka pūnaewelee ma [www.cog.org](http://www.cog.org) i hapa 'ia: The MYSTERY of GOD's PLAN Why did God Create Anything? No ke aha he Akua i hana ai rā 'oe? ).

E no'ono'o ho'i, ua 'ōlelo mai 'o Yesu e hiki mai ana ha hopena (koke) **DIAHVPE** iho o ka ha'i 'ia 'ana o ka 'euanelio o ke aupuni ma ha honua a pau i mea ho'ihe.

<sup>14</sup> A e haria'ku keia euanelio o ke aupuni ma ha honua a pau i mea hoihe i na aina a pau, alaila e hiki mai ha hopena (Mataio 24:14).

'O ka ha'i 'ana i ka 'euanelio o ke aupuni o ke Akua ho mea nui a pono e ho'okō 'ia i keia mau manawa hope. He "ōlelo maiha'i" 'oiai he hā'awi noi i ka mana'olana māoli i nā me'i o ho kanaka, 'oiai nā moa a nā alaka'i politika e a'o ai.

Inā ‘oe e no‘ono‘o i ha ‘ōlelo a Jesu, pono e a‘o ha ‘ehaleśia Karistiano ‘ola‘tō e ha‘i aku i kēla ‘euanelio o he aupuni i kēia manawa. ‘O kēia he humu nui o ha ‘Ehaleśia. A no ka hana pono ‘ana i kēia, pono e ho‘ohana ‘ia nā ‘ōlelo he nui. ‘O kēia ha mea a ka Continuing Church of God e ho‘oi kai ka nei e hana. A ‘o ia ke humu i unuhi‘ia ai kēia puke i nā ‘ōlelo he nui.

Va a‘o ‘o Jesū ‘a‘ole e ‘ae ha hapa nui i kona ala:

<sup>13</sup> E komo ma ka puha ololi; no ka mea, he ākea ka ‘ipuka, he ākea ho‘i ke ala e hiki aku ai i ka make, a ua nui ka po‘e i komo ma laila. <sup>14</sup> No ka mea, he ololi ka ipuka, he pilikia hoi ke ala e hiki aku ai i ke ola, a he kakaikahi ka poe loaa ia. ( Mataio 7:13-14 )

‘O ka ‘euanelio o he Akua ke alaka‘i i ke ola!

He mea hoihoi paha ke ho‘omaopopo ‘ana, ‘oiai ‘o ha hapa nui o ka po‘e e ‘ōlelo nei he Kristiano ‘a‘ole i poi na i ka mana‘o ‘o ka mana‘o nui o Kristo i ka ha‘i ‘ana i ka ‘euanelio o he Aupuni o he Akua, ua ho‘omaopopo pīnepine ka po‘e kālaihonua a me nā mea kākau mo‘olelo ‘o ia ha mea a ka Baibala e a‘o maoli ai.

Ka na‘e, na‘e ‘amanaki ‘e Ōisū, ‘a ia, ‘a ‘Ene kau ākongā ke aho‘i ‘a e ongoongolelei ‘o e Pule‘anga ‘o e ‘Otuā ( Luke 9: 2.60 ). No ka mea, e ho‘okumu ‘ia ke aupuni i ka wā e hiki mai ana ma luna o nā kānāwai o he Akua, e lawe mai ia i ka maluhia a me ha pōmatka‘i - a ‘o ka ho‘olohe ‘ana i kēla mau kānāwai i kēia au e alaka‘i i ka maluhia maoli ( Salamo 119:165; Epeso 2:15 ).

A ua ikeia keia euanelio o he aupuni ma ke Kauoha Kahiko.

## 3. Šum ōldə tēstāmēntamām īśvaranum rājya jānītum hatum?

‘O ha ‘ōlelo mua a me ha hope a Yesu i ho‘opa‘a ‘ia, ‘o ia ha ha‘i ‘ana i ha euanelio o ke aupuni o ke Akua (Mareko 1:14-15; Acts 1:3).

‘O ke aupuni o ke Akua kekahi mea i ‘ike ‘ia e ha po‘e Judaio i ka wā o Yesū e like me ha mea i ‘ōlelo ‘ia ma kā lākou palapala hemolele, a mākou e kapa nei i kēia manawa ‘o ke Kauoha Kahiko.

Va a‘o ‘o Daniel e pili ana i ke Aupuni

Va kāhau ke kāula ‘o Daniela:

<sup>40</sup> A o ha ha o ke aupuni, e like auanei ia me ha ikaika o ha hao, i ka wa e weluwelu līlī ai ha hao a e weluwelu ai na mea a pau; a e like me ka hao e weluwelu ai, pela no e wawahi ai ia aupuni a e wawahi i na mea e ae a pau. <sup>41</sup> Yo ha mea, ua ‘ike ‘oe i nā wāwae a me nā manamana wāwae, he pālolo a ha potera kekahi, a he hao kekahi, e māhele ‘ia ke aupuni; Aia nō ha ikaika o ha hao i loko ona, e like me kou ‘ike ‘ana i ha hao i hui pū ‘ia me ka pālolo. <sup>42</sup> A e like me nā manamana wāwae o nā wāwae he hao kekahi, a he pālolo kekahi, pētā nō ke aupuni e ikaika ai kekahi, a he palupalu kekahi. <sup>43</sup> E like me kou ike ana i ha hao i hui pu ia me ka palolo, e hui pu lakou me na hua kanaka; aole nae e pili kekahi i kekahi, e like me ha hui ole o ha hao me ha palolo. <sup>44</sup> A i na la o heia mau alii, e kukulu auanei ke Akua o ka lani i aupuni e pau ole ana; ‘a‘ole e waiho ‘ia ke aupuni i nā kānaka ‘ē; e weluwelu a e hoopau ia mau aupuni a pau, a e mau loa no ia (Daniela 2:40-44).

<sup>45</sup> Akā, e loa‘a i ka po‘e haipule o ka Mea Kī eki e ke aupuni, a e loa‘a rā lākou ke aupuni a mau loa ahu, a mau loa ahu.’ (Daniela 7:18).

<sup>21</sup> Va nānā au; a kaua ahu la ua pepeiaohao la i ka poe haipule, a lanahila mai la ia lakou, <sup>22</sup> A hiki mai ka Mea Kahiko o na la , a hookolokoloia no ka poe haipule o ka Mea Kiekie loa, a hiki mai ka manawa e noho ai ha poe haipule i ke aupuni. . (Daniela 7:21-22)

*Mai Daniela mai, ua ike kakou e hiki mai ana ka manawa e hoopau ai ke aupuni o he Akua i na aupuni o heia ao a mau loa aku. Va a' o pū mākou e loa'a i ka po'e haipule kā lakou kuleana i ka loa'a 'ana o kēia aupuni.*

*Yui nā 'āpana o nā wānana a Daniel no ko mākou manawa i ke henehulia<sup>21</sup>.*

*E nana i hekahī mau pauku mai ke Kauoha Hou:*

<sup>12</sup> 'O nā pepeiaohao he 'umi āu i 'ike ai, 'o ia nā ali'i he 'umi, 'a'ole i loa'a rā lakou ke aupuni i kēia manawa;<sup>13</sup> Va lōkahi ko lakou manaō, a e haawi aku lakou i ko lakou mana a me ka mana na ka holoholona.  
<sup>14</sup> E haua aku lakou nei i ke Keikihipa, a e lanakila auanei ke Keikihipa maluna o lakou, no ka mea, via ka Haku o na haku a me ke Alii o na 'Ii; a 'o ka po'e me ia, ua kāhea 'ia lakou, a ua koho 'ia, a ua kūpa'a. ( Hoikeana 17:12-14 )

*No laila, 'ike mākou ma ke Kauoha Kahiko a me ke Kauoha Hou i ka mana'o e hiki mai ana ke aupuni honua me nā 'āpana he 'umi a na ke Akua e ho'opau a ho'okumu i kona aupuni.*

*Va a' o 'o 'Isaia no ke aupuni*

*Va ho'ohaiika he Akua rā 'Isaia e kāhau e pili ana i ka hapa mua o he aupuni o ke Akua, 'o ke tausani makahiki noho ali'i i hapa 'ia 'o ka Millennium, penei:*

<sup>1</sup> E kupu mai ke kookoo mai ke kumu mai o Yese, A e kupu mai ka lala mai kona aa mai. <sup>2</sup> Maluna ona ha Ohane o ka Haku, Ka Ohane akamai a me ka ike, Ka Ohane o ka oleloao, a me ka ihaiika, Ka Ohane ike, a me ka makau ia Yehova.

<sup>3</sup> Aia kona olioli i ka makau ia Yehova, Role ia e hooponopono ma ka ike ana o kona mau maka, Role hoi e hoopai ma ka lohe ana o kona mau pepeia; <sup>4</sup> Aha, e hoohewa via i ka poe ilihune me ka pono, A e hooponopono ma ka pololei

*no ka poe akahai o ka honua; E hahau no ia i ka honua me ke kookoo o kona wahā, A me ka hanu o kona mau lehelehe e pepehi ai via i ka poe hewa. <sup>5</sup> O ha pono ke kaei o kona puhaka, A o ka viaio ke kaei o kona puhaka.*

<sup>6</sup> E noho pu no ha iliohae me ke keikihipa. E moe pu no ha leopadi me ke kao heiki, O ke keikibipi, a me ka liona hou, a me ka mea momona pu; A na ke keiki uuku e alakai. <sup>7</sup> E ai no ka bipi a me ka bea; E moe pu ha lakou mau keiki; A e 'ai ha liona i ka mau' u e like me ka bipi. <sup>8</sup> E paani no ke keiki waiu ma ka lua o ka moonihoawa, A e komo ke keiki i ukuhia i kona lima iloko o ka lua o ka moonihoawa. <sup>9</sup> Aole lakou e hana ino, aole hoi e luku ma ko'u mauna hoano a pau, No ha mea, e piha auanei ha honua i ka ike ia Yehova, E like me ka uhi ana o na wai i ke kai.

<sup>10</sup> A i kela la, e loaa no ke kumu o Yese, Ka mea e ku i hae no na hanaka; No ha mea, e imi ko na aina e ia ia, A e nani kona wahi maha. (Isaia II.1-10)

'O ke kumu a'u i kuhikuhi ai i kēia 'o ha hapa mua a i 'ole ka pae mua o ke aupuni o ke Akua, 'o ia ha manawa e kino ai ia (ma mua o ha manawa e iho mai ai ke kūlanakauhale ho'āno, 'o Jerusalema Hou mai ka lani mai, Ho'ihe 21) a e mau ana no na makahiki hookahi tausani. Va hō'via 'o 'Isaia i ke 'ano kino o kēia māhele i kona ho'omau 'ana me:

"A i kela la, e kau hou mai no o Yehova i kona lima, i ka lua o ka manawa, E hoola i ke koena o kona poe hanaka i koe, Mai Asuria, a me Rīgupita, Mai Paterosa mai, a mai Kusa mai, Mai Elama mai, a mai Tinara mai, Mai Hamata mai, mokupuni o ke kai.

<sup>12</sup> E hau no ia i ka hae no ko na aina e, A e hoakoakoa via i ka poe i kipakuia o ka Israela, A e houluulu i ka poe i hoopuehuia o ka Iuda, Mai na kihi eha o ka honua. <sup>13</sup> E ha'alele nō ho'i ka huāhūā o 'Eperaima, A e 'oki 'ia nā 'enemi o ka Iuda; 'A'ole e lili 'o 'Eperaima rā Iuda, 'A'ole e ho'opilikia 'o Iuda rā 'Eperaima. <sup>14</sup> Aka, e lele lakou ilalo ma ka poohiwi o ko Pilisetia ma ke komohana; E hao pu lakou i na hanaka o ka Hikina; E hau lakou i ko lakou lima maluna o Edoma a me Moaba; A e hoolohe na hanaka o Amona ia lakou. <sup>15</sup> E hoopau loa ana o Yehova i ke alelo o ke kai o Rīgupita; Me kona makani ikaika, e lulu dia i kona lima maluna o ka muliawai, A e hahau ia mea ma na kahawai ehiku, A e alakai i na hanaka ma kela kapa maloo. <sup>16</sup> E loaa no ke alanui no ke koena o kona poe hanaka, Ka poe e koe mai Asuria mai, E like me ka Israela, I ka la i piu mai ai ia mai ha aina o Rīgupita mai. (Isaia II.11-16)

Va ho'oihaika 'ia 'o 'Isaia e kākau:

<sup>2</sup> ʻI na la hope, E kukuluia ka mauna o ka hale o Yehova maluna o na mauna. A e hookiekieia maluna o na puu; A e holo na aina a pau ilaila. <sup>3</sup> E hele mai na kanaka he nui, a e olelo mai, E hele hakou, e pīi hakou i ka mauna o Yehova, ʻI ka hale o ke Akua o Yakoba; E ao mai via ia hakou i kona mau avao. A e hele hakou ma kona mau alanui. **No ha mea, mai Ziona ahu e puha ahu ai ke hanawai.** A me ka olelo a Yehova mai Jerusalema mai. <sup>4</sup> Nana no e hooponopono iwaena o ko na aina e. A e ao mai i na kanaka he nui loa; E kui lakou i ka lakou mau pahikaua i oopalau. A i ka lakou mau ihe i pahi pahi; **Aole e hapai kaaina i ha pahikaua ku e i haaina.** **Aole hoi lakou e ao hou i ho heue. ...**" E hooahaahaa ia na maka kiekiae, E hooahaahaaia ha haahao o kanaka. A o Yehova wale no ke hookiekie ia ia la. (Isaia 2:2-4, 11)

No laila, e lilo ia i manawa utopia o ka maluhia ma ka honua. 'O ha hope, e mau loa ana kēia, me ka noho alti i 'ana o Jesū. Ma muli o nā palapala hemolele (Talamo 90:4; 92:1; Isaia 2:11; Hosea 6:2), ke a'o nei ka Talmud Judaio i kēia mau mahahiki he 1,000 (Babylonian Talmud: Tractate Sanhedrin Folio 97a).

Va ho'oihaika 'ia au e kākau i kēia mau mea:

<sup>6</sup> No ha mea, ua hanauia ke keiki na hakou. Va haawiia mai he Keiki na hakou; A ma kona poohiwi he aupuni. A e kapa 'ia kona inoa 'o Kupaianaaha, 'O ha 'ōlelo a'o, he Akua mana, ka Makua mau loa, he Alt i o ka Maluhia. <sup>7</sup> O ha mahuahua ana o kona aupuni, a me ka malu, aohe hope. Ma ka nohoalii o Davida, a maluna hoi o kona aupuni, E hooponopono ia mea, a e hookupaa ia ia me ha hoopono a me ka pololei, Mai ia manawa aku, a mau loa aku. Ya ha ihaika o Yehova o na haua e hana i heia. (Isaia 9:6-7)

E nana i olelo mai o Isaia e hele mai ana o Jesu e kukulu i aupuni me he aupuni. 'Oiai he nui ha po'e e 'ōlelo nei iā Kristo e 'ōlelo nei i kēia 'atikala, 'oi aku ho'i i ka mahina 'o Dekemaba i kēla me kēia makahiki, 'a'ole takou e nānā i ka wānana 'ana ma mua o ka hānau 'ana o Jesū. Ho'ike ka Baibala he aupuni ko he aupuni o ke Akua me nā kānāwai ma luna o nā kupa, a 'o Jesu ha luna. Va wānana 'o 'Isaia, Daniela, a me nā mea 'ē a'e.

‘O nā kānāwai o ke Akua he ala o ke aloha (Mataio 22:37-40; Ioane 15:10) a e ho‘omalu ‘ia ke aupuni o ke Akua ma luna o ia mau kānāwai. Yo laila ke aupuni o ke Akua, ‘oiai ka nui o ka honua e nānā rā ia, e ho‘okumu ‘ia ma ke aloha.

### Halelu e mo ne moe hou aku

‘A‘ole wale ‘o Daniel faua ‘o Isaia i ho‘ohai ika ‘ia e ke Akua e kākau e pili ana i he aupuni o ke Akua e hiki mai ana.

Va ho‘ohai ika ‘ia ‘o Ezekiela e kākau e hō‘ulu‘ulu ‘ia ka po‘e o nā ‘ohana o ka ‘Israela elā (‘a‘ole nā Iudaio wale nō) i ho‘opuehu ‘ia i ka wā o ka pilikia nui ma ke aupuni mileniuma:

<sup>17</sup> Nolaila e olelo aku oe, Ke i mai nei Yehova ka Haku penei, E hoakoakoa au ia oukou mai na kanaka mai, e houluulu ia oukou mai na aina mai i hoopuehuiā‘i oukou, a e haawi aku au i ka aina o ka Israela ‘ia oukou. a e lawe aku lakou i kona mau mea inainaia a pau, a me kona mau mea inainaia a pau mai lailla aku. <sup>19</sup> A laila, e kā‘awi au iā lakou i hana au ho‘ohahi, a e kā‘awi au i‘uhane hou i loho o lakou, a e lawe au i ha na‘au pōhaku mai loho aku o ho lakou<sup>‘i</sup>, a e kā‘awi aku au i na‘au ‘i o no lakou; hana ia mau mea; a e lilo lakou i poe hanaka no‘u, a ovau auanei ko lakou Akua. <sup>21</sup> Akā, ‘o ka po‘e i hahai ko lakou na‘au i ka makemake i kā lakou mau mea inaina ‘ia, a me kā lakou mau mea e inaina ‘ia, e uku nō wau i kā lakou hana ma luna o ko lakou po‘o iho, wahi a Yehova ka Haku. (Ezekiela 11:17-21)

Aole e hoopuehu hou ia na mamo o na ohana a Israela, aka, e hoolohe lakou i na kanawai o ke Akua, a e hooki i ka ai ana i na mea ino (Leviticus 11; Deuteronomy 14).

E nānā i kēia ma nā Salamo e pili ana i ka ‘euanelio o ke aupuni o ke Akua:

<sup>27</sup> E hoomanao auanei na welau a pau o ka honua, a e huli ia Yehova, A e hoomana na ohana a pau o na aina imua ou. <sup>28</sup> Yo ka mea, no Yehova ke aupuni. A oia ke alii maluna o ho na aina e. ( Halelu 22:27-28 )

<sup>6</sup> O kou nohoalii, e ke Akua, mau loa no ia; ‘O ke ho‘oko‘o o ha pono, ‘o ia ke ho‘oko‘o o kou aupuni. ( Halelu 45:6 )

<sup>1</sup> □ E oli aku ia Yehova i he mele hou. E oli aku i ha Haku, e ha honua a pau. <sup>2</sup> E mele ia Yehova, e hoomaikai i kona inoa; E hai aku i ha euanelio o kona hoola ana i kela la i keia la. <sup>3</sup> E hai aku i kona nani iwaena o ko na aina e. I kona mau mea kupanaha hoi iwaena o na kanaka a pau. ( Halelu 96:1-3 ; pela no hoima I Nalii 16:23-24 )

<sup>10</sup> E mililani aku kau mau hana a pau ia oe. E hoomaikai aku kou poe haipule ia oe. <sup>11</sup> E olelo no lakou i ka nani o kou aupuni, A e olelo no hoi i kou mana, <sup>12</sup> E hoike aku i na keiki a kanaka i kana mau hana mana, A me ka nani nani o kona aupuni. <sup>13</sup> He aupuni mau loe kou aupuni, A e mau ana kou aupuni i na hanauana a pau. ( Halelu 145:10-13 )

Va kākau pū kekahī po‘e kākau like ‘ole ma ke Kauoha Kahiko e pili ana i nā ‘ano o ke aupuni (eg Ezekiela 20:33; Obadía 21; Mika 4:7).

No laila, i ha wā i ho‘omaka ai ‘o Jesū e a‘o i ha ‘euanelio o ke Aupuni o ke Akua, ua kama‘āina kona po‘e hātawai i ka mana‘o kumu.

## 4. Šum prēritō 'ē rājyanī suvārtā śikhavī hatī?

<sup>24</sup> Oiai he nui ha po'e e hana nei e like me ka 'euanelio 'o ha nūhou matka'i wale nō e pili ana i ke hanaka o Yesū, 'o ha mea 'via'ī o, ua a'o nā haumāna a Yesu i ka 'euanelio o ke Aupuni o ke Akua. 'Oia ka 'ōlelo a Yesu i lawe mai ai.

Na'e tohi 'e he 'Apostetolo ko Paulā 'o kau ki he Pule'anga 'o e 'Otua mo Yesū:

<sup>25</sup> A komo aku la ia iloko o ka halehalawai, a olelo wiwo ole aku i na malama ekolu, e noonoo ana a e hoohuli i na mea o ke aupuni o ke Akua (Acts 19:8).

<sup>26</sup> He viaio, ano, ua ike au ia vukou a pau, ha poe a'u i hele aku ai e hai aku i ke aupuni o ke Akua (Acts 20:25).

<sup>27</sup> A i ko lakou hoakaha ana i ka la, he nui na mea i hele mai io na la ma kona wahi i hookipa ai, a hoike mai la ia lakou, a hoike mai i ke aupuni o ke Akua, e hoohuli mai ia lakou ma ke hanawai o Mose a me ka poe kaula, mai kakahiaka a ahiahi. ... <sup>31</sup> e hai ana i ke aupuni o ke Akua, a e ao aku i na mea e pili ana i ka Haku o Yesu Kristo me ka wiwo ole, avhe mea papa aku ia ia (Acts 28:23, 31).

E ho'omaoopopo 'o ke aupuni o ke Akua 'a'ole ia no Yesu wale nō ('oiai 'o ia kahi hapa nui o ia mea), e like me kā Paulo i a'o ai no Yesu ma kahi ka'awale mai kāna mea i a'o ai no ke Aupuni o ke Akua.

Va kapa 'ia 'o Paulo 'o ha 'euanelio a ke Akua, akā 'o ia ka 'euanelio o ke aupuni o ke Akua:

<sup>9</sup> ... Va hai aku makou ia vukou i ka euanelio a ke Akua ... (I Tesalonika 2:9, 12)

Va kapa 'ia 'o Paulo 'o ha 'euanelio a Kristo (Roma 1:16). Ka "olelo maihāi" a Yesu, ha olelo ana i ao mai ai.

E no'ono'o 'a'ole ia he 'euanelio e pili ana i ke hanaka o Yesu Kristo a i 'ole e pili ana i ke ola pilikino. Va 'ōlelo 'o Paulo 'o ha 'euanelio a Kristo e pili ana

*i ka ho'olohe 'ana īā Yesū, i kona ho'i 'ana mai, a me ka ho'opā'i 'ana a ke Akua:*

<sup>6</sup> *Na ke Akua e uku mai me ka popilikia i ka poe nana oukou i hoopilikia mai, <sup>7</sup> <sup>a</sup> e haawi mai ia oukou i ka poe pilikia me makou, i ka wa e hoikeia mai ai ka Haku o Yesu, mai ka lani mai, me kona poe anela mana ; a i ka poe malama ole i ka euanelio a ko kakou Haku o Yesu Kristo. <sup>9</sup> E hoopatia lakou i ka make mau loa, mai ke alo mai o ka Haku, a me ka nani o kona mana; <sup>10</sup> I kona hiki ana mai ia la, e hoonaniia'i via e kona poe haipule, a e mahaloia mai hoi e ka poe a pau i manavio, no ka mea, o ko makou hoike ana. i waena o 'oukou i mana'ō'i o 'ia (2 Tesalonika 1:6-10).*

*Ke hoike mai nei ke Kauoha Hou, he mea ia e loaa ia kakou ke aupuni, avole ia kakou i keia manawa.*

<sup>28</sup> *Ke loaa nei ia kakou ke aupuni hiki ole ke hoonaueueia (Hebera 12:28).*

*Hiki īā mākou ke hopu a nānā i mua e lilo i 'āpana o ke Aupuni o ke Akua i keia manawa, akā 'a'ole i komo piha.*

*Va ho'via 'o Paulo 'a'ole e komo piha kekahi i ke aupuni o ke Akua ma ke 'ano he hanaka make, e like me ha mea ma hope o ke alahouana:*

<sup>50</sup> *Ke olelo aku nei au i keia, e na hoahanau, avole e hiki i ka io a me ke hoko he loaa ke aupuni o ke Akua; 'a'ole ho'i i ho'vili mai ha palaho i ka palaho 'ole. <sup>51</sup> Aia hoi, he mea pohihiki hā'u e hai aku nei ia oukou, Avole kakou a pau e hiamoe, aka, e hoololiia kakou a pau, <sup>52</sup> I ka manawa pokole, i ka lihi ana o ka maka, i ke hani ana o ka pu hope. Yo ha mea, e hani ka pu, a e hoalaia mai ha poe make me ha palaho ole, a e hoololiia kakou (1 Korineto 15:50-52).*

<sup>1</sup> *Yo ia mea, ke kauoha aku nei au ia oe imua o ke Akua a me ka Haku o Yesu Kristo, nana e hookolokolo ha poe ola a me ha poe make i kona ikeia ana mai a me kona aupuni.*

*(2 Timoteo 4:1).*

‘A‘ole wale ‘o Paulo i a‘o i kētā, akā e kā‘awi ‘o Yesū i ke aupuni i ke Akua ka Makua:

<sup>20</sup> Aha, ano, ua ala mai o Kristo mai ka make mai, a ua lilo ia i hua mua no ka poe i hiamoe.<sup>21</sup> Yo ha mea, ma ke kanaka mai ka make, ma ke kanaka hoi i hiki mai ai ke alahouana o ka poe make.<sup>22</sup> Yo ka mea, e like me ka make ana o na mea a pau iloko o Adamu, pela no e hooliaia i na mea a pau iloko o Kristo.<sup>23</sup> Aha, o kela mea heia mea ma kona ano iho: o Kristo ka hua mua, a mahope ha poe no Kristo i kona hiki ana mai.<sup>24</sup> A laila hiki mai ka hopena, ke kā‘awi ‘o ia i ke aupuni i ke Akua ka Makua, i ha wā e ho‘opau ai ‘o ia i nā aupuni a pau, a me nā mana a me nā mana.<sup>25</sup> Yo ka mea, he pono no ia e noho alii, a waiho iho ia i na enemi a pau malalo iho o kona mau wawae. (I Korineto 15:20-25).

Na‘e toe ake‘i foki‘e Paula ‘e‘ikai ke ma‘u ‘a e Pule‘anga ‘o e‘ Utuā ‘a e kakai ta‘engatā (fahataha mo e pule‘angā).

<sup>9</sup> Aole anei oukou i ike, aole e loaa ke aupuni o he Akua i ka poe hewa? Mai hoopunipuni. ‘A‘ole ka po‘e moe kolohe, ‘a‘ole ha po‘e ho‘omana ki‘i, ‘a‘ole ka po‘e moe kolohe, ‘a‘ole ho‘i ka po‘e homosekopa, ‘a‘ole ho‘i ka po‘e sodomi, <sup>10</sup> ‘a‘ole ha po‘e ‘aihue, ‘a‘ole ka po‘e puni waiwai, ‘a‘ole ka po‘e ‘ona, ‘a‘ole ka po‘e ‘ino, ‘a‘ole ka po‘e ‘aihue e loa‘a rā tāhou ke aupuni o he Akua (I Korineto 6:9-10).

<sup>19</sup> Va akaka na hana o ke kino, via ka moe kolohe, ka moe kolohe, ka haumia, ka moe kolohe, <sup>20</sup> <sup>ha</sup> hoomanakii, ka hoomanamana, ka inaina, ka paio, ka lili, ka huhu, ka manao manao ino, ka kue, ka manao ku e, <sup>21</sup> <sup>ha</sup> lili, ka pepehi kanaka, ka ona, ka lealea, a me na mea like; ‘O ha‘u e ha‘i ahu nei rā ‘o e ma mua, e like me ha‘u i ‘ōlelo ahu ai rā ‘o e i ka wā ma mua, ‘o ha po‘e e hana ana i kēia mau mea, ‘a‘ole tāhou e loa‘a ke aupuni o he Akua (Galatia 5:19-21).

<sup>5</sup> Yo ha mea, ua ‘ike‘oukou i kēia, ‘a‘ole loa‘a ka ho‘olina i loko o ke aupuni o Kristo a me ke Akua ka mea moe kolohe, ka mea haumia, a me ka puniwaiwai, ka mea ho‘omana ki‘i.

He mau kūlana ko ke Akua a hoi ahu i ka mihi i ka hewa i hiki ai ke komo i kona aupuni. Va a‘o mai ka ‘Apostolo Paulo ‘a‘ole e a‘o kekahī po‘e ‘o ka euanelio a Yesu ka pane, akā‘o kekahī:

<sup>3</sup> Yo oukou he aloha a me ka malu mai ke Akua ha Makua, a me ko kakou Haku o Yesu Kristo. <sup>4</sup> <sup>Ka</sup> mea i haawi ia ia iho no ko kakou hewa, i hoopakele mai via ia kakou mai keia au ino aku, e like me ka makemake o ko kakou Akua, ka Makua, <sup>5</sup> nona ka hoonaniia. mau loa aku. Amene. <sup>6</sup> Ke hahaha nei au i ko oukou huli koke ana mai ha mea i hea mai ia oukou ma ka lokomaikai o Kristo, i ka euanelio okoa. <sup>7</sup> Aole ia e okoa; aka, ke hoohihia nei kehahi poe ia oukou, me ka makemake e hookahuli i ka euanelio a Kristo. <sup>8</sup> Ina paha o makou, a he anela paha mai ka lani mai, e hai aku ia oukou i ka euanelio okoa ha makou i hai aku ai ia oukou, e poino ia. <sup>9</sup> E like me ka mākou i ‘ōlelo ai ma mua, ke ‘ōlelo hou aku nei au, inā e ha‘i aku kehahi tā ‘oukou i ka ‘euanelio ‘ē a‘e i ka mea i loa‘a tā ‘oukou, e hō‘ino ‘ia ‘o ia. (Galatia 1:8-9)

<sup>3</sup> Aha, ke makau nei au, e like me ka nahesa i hoopunipuni aku ai ia Eva i kona maalea, pēla hoi e lilo ai ko oukou naau i ka hewa mai ha manao pono ia Kristo. <sup>4</sup> Yo ka mea, ina e hai aku ka mea e hele mai ana ia Yesu i ka mea a makou i hai ole aku ai, a ina paha e loaa ia oukou ha uhane okoa i loaa ole ia oukou, a i ka euanelio okoa a oukou i malama ole ai, ua pono no ia oukou ke hoomanawanui. (2 Korineto 11:8-4)

He aha ka ‘ē a‘e” a me ka “oko‘a, “wahahē‘ e maoli, euanelio?

He mau ‘āpana like ‘ole ka ‘euanelio wahahē‘ e.

Ma ke‘ano laula, ‘o ka ‘euanelio wahahē‘ e ka mana‘o‘tō ‘a‘ole pono ‘oe e ho‘olohe i ke Akua a ho‘oikaiha maoli e ola pono i kona ‘ao‘ao me ka ‘ōlelo ‘ana ua ‘ike ‘oe i ke Akua (cf. Matthew 7:21-23). ‘O ka mana‘o pono‘i.

Va ho‘opunipuni ka nahesa tā Eva e hā‘ule no ka ‘euanelio wahahē‘ e kokoke i 6000 mau mahahiki i hala aku nei (Genesis 3) - a ua mana‘o nā kānaha ua ‘oi aku ko tākou ‘ike ma mua o ke Akua a pono tākou e ho‘oholo i ke maika‘i a me ka hewa no tākou iho. ‘Ae, ma hope o ka hiki ‘ana mai o Yesū, ua ho‘opili pinepine ‘ia kona inoa i nā ‘euanelio wahahē‘ e like ‘ole - a ke ho‘omau nei kēia a e ho‘omau ‘ia i ka manawa o ka Antikristo hope loa.

I kēia manawa i ka manawa o ka ‘Apostololo Paulo, ‘o ka ‘euanelio wahahē‘ e he Gnostic / Mystic hui ‘ana o ka ‘dia‘tō a me ka hewa. Mana‘o maoli ka po‘e Gnostics ‘o ka ‘ike kūihawā ha mea e pono ai e loa‘a ha ‘ike ‘uhane, me ke

ola. *Va mana' o ha po' e Gnostics 'a' ole he hopena ko' iko' i ka mea a he kino i hana ai a ua kū' ē fāhou i ka ho'olohe 'ana i ke Akua ma nā mea e like me ha Tabati tā 'ehiku. Ko e taha 'o e taki loi peheeē ko Simon Magus, 'a ia na'e fakatohanga 'e he Aposetolo ko Pita (Ngāue 8:18-21).*

Akā 'a'ole ma'alahi

Hō'ike he Kauoha Hou ua a' o 'o Pilipo i ke Aupuni o ke Akua:

<sup>5</sup> *A iho aku la o Pilipo i ke kulanakauhale o Samaria, a hai aku la ia Kristo ia lakou. ... <sup>12</sup> Na' a nau tui 'a Filipe 'i he'ene malanga 'a e ngaahi me' a 'o hau ki he pule' anga 'o e 'Otuā ... (Ngāue 8: 5,12).*

Aka, ua ao mai o Yesu, Paulo, a me na haumana, aole maalahi ke komo i ke aupuni o ke Akua.

<sup>24</sup> *A ike mai la o Yesu, ua kaumaha loa ia, i mai la ia, Nani ka pilikia o he komo ana o ha poe waiwai iloko o he aupuni o ke Akua!<sup>25</sup> Yo ka mea, e hiki i ke kamelo ke komo ma ka puka o ke kuikele mamua o he komo ana o ke kanaka waiwai iloko o he aupuni o ke Akua.*

<sup>26</sup> *A 'ōlelo a'ela ha po' e i lohe, 'O wai ū ka mea e ola?*

<sup>27</sup> *I mai la ia, O na mea hiki ole i kanaka, e hiki no ia i ke Akua. (Luha 18:24-27)*

<sup>22</sup> *"He mea pono ia kakou ke komo iloko o he aupuni o ke Akua ma na pilikia he nui" (Acts 14:22).*

<sup>3</sup> *E na hoahanau, he pono no makou e hoomaihai mau aku i ke Akua no oukou*

*no ha mea, ua mahuahua loa ko oukou manaoio, a ua mahuahua ke aloha o oukou a pau i hekahī i<sup>hekahī</sup>; <sup>5</sup> <sup>10</sup> ia ka mea e hō'ike pono ai i ka ho'opā'i pololei 'ana o ke Akua, i mana' o 'ia he pono no ke aupuni o ke Akua, kahi a 'oukou i 'eha ai; <sup>6</sup> Yo ka mea, he mea pono i ke Akua ke uku aku me ka popilikia i ka poe nana oukou i hoopilikia mai, <sup>7</sup> A e haawi aku ia oukou i ka poe pilikia me makou i ka wa e hoikeia mai ai*

*ka Haku o Yesu mai ha lani mai me kona poe anela mana. (2 Tesalonike 1:3-7).*

*Ma muli o nā pili kia, ‘o kekahi wale nō ke kāhea ‘ia a koho ‘ia i kēia mahahiki e lilo i ‘āpana o ia (Mataio 22:1-14; Ioane 6:44; Hebera 6:4-6). Ya‘e ui ‘e he nt̄ ihi kehē ki mui, ‘o hangē ko ia ‘oku fakaha‘i ‘e he Tohi Tapū ko e “a ia ‘oku hala ‘i he laumaliē ‘e ma‘u ‘a e ‘ilo‘i, pea ‘akinautolu ‘a ia ‘oku nau mutumui ‘e ako ‘a e tokateline” (Isaia 29:24).*

*Ya‘e ako‘i ‘e he ‘Aposetolo ko Pita ‘oku ta‘engata ‘a e pule‘angā, pea ‘oku totonu ke talangofua ‘a e ongovoongolelei ‘o e ‘Otuā pe‘e hoko ‘a e fakamaau:*

<sup>10</sup> *No ia mea, e na hoahanau, e hooikaiha nui oukou i ka hooiaio ana i ko oukou heaia a me ko oukou koho ana, no ka mea, ina e hana oukou i keia mau mea, aole loa oukou e hina; ”No ka mea, pela e hoolako nui ia aku ai ia oukou i he aupuni mau loa o ho hakou Haku a me ka Hoola o Yesu Kristo (2 Peter 1:10-11).*

<sup>11</sup> *No ka mea, ua hiki mai ka manawa e hoomaka ai ka hookoloholo ma ka hale o ke Akua; a ina ia hakou ka hoomaka ana, heaha la ka hope o ha poe malama ole i ka euanelio a ke Akua? (1 Petero 4:17).*

*Ya‘e hope o ka Baibala a me ke Aupuni*

*‘Oku ako‘i ‘e he Tohi Tapū “ko e ‘Otuā ko e ‘ofa” (1 Sione 4:8,16) pea ko e ‘Otuā ‘a Tisuū (Sione 1:1,14)—‘e ‘i ai ‘a e Pule‘anga ‘o e ‘Otuā ha Tu‘i ‘a ia ‘oku ‘ofo mo hono ngaahi fono ‘oku poupou‘i ‘a e ‘ofo, ha ‘ihai ‘i he‘ene fehi‘a. (cf. Hoikeana 22:14-15).*

*Hō‘ike pū ka Baibala e ho‘ouna ke Akua i kahi ‘ānela nāna e ha‘i i ka ‘euanelio mau loa o ke aupuni o ke Akua (Hō‘ike 14: 6-7) a laila kekahi ‘ānela ‘ē a‘e e kuhikuhī i ka ‘ike ‘ana i ka nui, hā‘ule ‘o Babulona (Revelation 14: 8-9). ‘O kēia mau ‘ōlelo he mau hō‘opia mana‘o o ka ‘euanelio a ke ao nei i loa‘a mua ma ke‘ano he mea hō‘ike a nānā i nā humu no ka “hui nui” e hele mai i ke Akua i ka hopena (Revelation 7: 9-14). ‘A‘ole e like me ka mana hope o Babulona e ala a hā‘ule (cf. Hō‘ike 18: 1-18), ‘o ka pae hope o ke aupuni o ke Akua mau loa.*

<sup>15</sup> A puhi ae la ka anela hiku, a nui loa iho la na leo ma ka lani, i mai la. Va lilo na aupuni o keia ao i aupuni no ko hakou Haku a no kana Kristo, a e mau loa aku no ia i alii. ( Hoikeana 11:15 ).

Ê noho ali'i 'o Yesù ma ke aupuni! A ua hoike mai ka Baibala i elua o kona mau inoa:

<sup>16</sup> A ua kakauia kona inoa ma kona aahu a ma kona uha, **KÈ A L Y Y  
O N A A L Y Y A M E K A H A K U O N A H A K U** (Revelation 19:16).

Akā, 'o Yesù wale nō ha mea e noho ali'i? Ê nānā i kēia paukū:

<sup>4</sup> A ike aku la au i na nohoalii, a noho lakou maluna iho, a ua haawia ia lakou ha hooponopono. A laila 'ike akula au i nā 'uhane o ha po'e i 'ohi 'ia i ke po'o no ko tākou hō'ike 'ana rā Yesù, a no ka 'ōlelo a ke Akua, ha po'e i ho'omana 'ole i ka holoholona a me kona ki'i, 'a'ole ho'i i loa'a kāna hō'ailona ma ko tākou lae, a me ko tākou lima. A noho lakou a noho ali'i pu me Kristo i hookahi tausani makahiki. . .<sup>6</sup> Pomaikai a hemolele ha mea i loaa ia ia ke ala mua. 'A'ohē mana o ka lua o ha make ma luna o tākou, akā, e lilo tākou i kāhuna no ke Akua a no Kristo, a e noho ali'i pū tākou me ia i ho'okahi tausani makahiki (Revelation 20: 4, 6).

Ê hoala hou 'ia nā Karistiano 'oia'i o e noho ali'i me Kristo no ho'okahi tausani makahiki! Yo ha mea, e mau loa ana ke aupuni (Revelation 11:15). akā, ho'okahi tausani makahiki wale nō kēla aupuni i 'ōlelo 'ia. 'Oia ke kumu a'u i 'ōlelo ai i kēia ma mua 'o ka pae mua o ke aupuni-'o ke kino, ha mileniuma, ka pae e kū ē i ka pae hope, 'oiaku ka 'uhane.

Va helu 'ia kekahi mau hanana i loko o ka Buke o ka Yo'ike'ike e like me ha mea i hana 'ia ma waena o ka mileniuma a me nā pae hope o ke Aupuni o ke Akua:

<sup>7</sup> A i ka pau ana o na makahiki hookahi tausani, e hookuuia o Batana, mai kona halepaahao mai; ke one o ke kai. . .<sup>11</sup> A ike aku la au i ka nohoalii keo keo nui, a me ka mea e noho ana maluna iho, holo aku la ka honua a me ka lani mai kona alo aku. Role i loaa kahi no lakou.<sup>12</sup> A ike aku la au i ka poe make, ka poe liili, a me ka poe nui, e ku ana imua o ke Akua, a weheia iho la na buke. A weheia iho la kekahi buke, via ha

Buke o ke ola. A ua hookolokoloia ha poe make e like me ka lakou hana ana, ma na mea i hakauia maloko o na buke.<sup>13</sup> Haawi mai la ke kai i ka poe make iloko ona, a haawi ka make a me ka Hades i ka poe make iloko o lakou. A ua hookolokoloia kela mea keia mea e like me hana hana ana.<sup>14</sup> Alaila, kiolaia'ku la ka make a me ka po iloko o ka loko ahi. 'O ha lua kēia o ka make.<sup>15</sup> A 'o ha mea i 'ike 'ole 'ia i kākau 'ia ma ka Buke o ke ola, ua kiola 'ia 'o ia i loko o ka loko ahi (Revelation 20: 7-8, 11-15).

*Kō'ihe ha Buke o ha Kō'ihe e hiki mai ana kahi pae hope e hiki mai ana ma hope o ka makahiki ho'okahi tausani a ma hope o ka make 'elua:*

<sup>1</sup> □ The aku la au i ka lani hou a me ka honua hou; no ka mea, ua lilo ha lani mua a me ka honua mua. <sup>2</sup> A'ohē kai hou aku. <sup>3</sup> Alaila, ike aku la au, o Yoane, i ka iho ana mai o ke kulanakauhale hoano, o Jerusalema hou, mai ka lani mai, mai ke Akua mai, ua hoomakahauia e like me ka wahine mare i kahikoia no hana kane.<sup>4</sup> A lohe aku la au i ka leo nui, mai ka lani mai, i ka i ana, Aia hoi, aia no ka halelewa o ke Akua me kanaka, a e noho pu dia me lakou, a e lilo lakou i poe hanaka nona. 'O ke Akua pū kehahi me lakou a 'o ia ke Akua no lakou.<sup>5</sup> A na ke Akua no e holoi i na waimaka a pau mai ko lakou mau maka aku; aole make hou, aole kaumaha, aole uwe. 'A'ole e 'eha hou, no ka mea, ua hala nā mea kahiko. (Hoiheana 21:1-4)

<sup>1</sup> A hoike mai la ia ia'u i ka muliwai o ha wai ola, akaka e like me ke aniani, puha mai la ia mai ka nohoalii mai o ke Akua a o ke Keikihipa.<sup>2</sup> Aia ma waenakonu o kona alanui, a ma kētā 'ao'ao kēia 'ao'ao o ka muliwai, ka tā'au o ke ola, e ho'ohua ana i nā hua he 'umikumamālua, 'o kētā me kēia tā'au e hua ana i kona hua i kētā me kēia mahina. 'O ha lau o ha tā'au i mea e ola ai nā tāhui hanaka.<sup>3</sup> 'A'ole loa he pō'ino hou, aia ma laila ka noho alii i o ke Akua a me ke Keikihipa, a e mālamama kāna po'e kauwā rā ia.<sup>4</sup> E ike auanei lakou i kona maka. A aia kona inoa ma ko lakou lae.<sup>5</sup> 'A'ole po i laila: 'A'ole pono rā lakou ke kukui, 'a'ole ho'i ha mālamalama o ha tā, no ka mea, na Īchova ke Akua e mālamalama. A e noho alii lakou ia ao ahu ia ao ahu. (Hoiheana 22:1-5)

*E ho'omana'o, 'o kēia aupuni, 'o ia ka mea ma hope o nā makahiki he tausani, e komo pū ana nā kauwā a ke Akua a mau loa. 'O ke kūlanakauhale ho'āno i*

ho‘omākauhau ‘ia ma ka lani, e ha‘alele ia i ka lani a e iho mai i lalo i ka honua. ‘O Kēia ka ho‘omaka o ka pae hope o ke Aupuni o ke Akua. He wā ‘A‘ohe ‘Eha A ‘Eha!

Enoho ka poe akahai i ka honua (Mataio 5:5) a me na mea a pau (Hoiheana 21:7). E‘oi aku ka maika‘i o ka honua, me ke kūlanakauhale hemolele e kau ana ma luna ona, no ka mea, e ho‘oko ‘ia nā ‘ao‘ao o ke Akua. E ho‘omaopopo i kētā:

<sup>7</sup>: ‘O ka mahuahua o kona aupuni a me ka maluhia ‘a‘ole e pau (Isaia 9:7).

Akaka e ulu ana ma hope o ka ho‘omaka ‘ana o ka pae hope o ke Aupuni o ke Akua no ka mea e ho‘olohe nā mea a pau i ke aupuni o ke Akua.

He manawa hanohano loa keia:

<sup>9</sup> Aha, e like me ka mea i palapalaia. Aole i ike ka maka, aole i lohe ka pepeiau, aole hoi i homo iloko o ka naau o kanaka, na mea a ke Akua i hoomakauhau ai no ka poe i aloha aku ia ia. <sup>10</sup> Aha, ua hoike mai ke Akua ia mau mea ia hakou ma o kona Uhane (I Korineto 2:9-10) He manawa ia o ke aloha, ka olioli, a me ka oluolu mau loa. He manawa maika‘i loa ia! Ya ke aupuni o ke Akua e hana i kahi mau loa maika‘i loa. ‘A‘ole ‘oe makemake e homo i kāu ‘āpana?

## 5. Nyū tēstāmentānī bahārānā strōtō 'ē bhagavānanum rājya sikhavyum

Va mana'v anei nā kumu mua o Kristo e ha'i aku i ka 'euanelio o ke aupuni maoli o ke Akua?

'Ae.

Ūnā makahiki i hala aku nei, ma kahi ha'i 'ōlelo i hā'awi 'ia e Professor Bart Ehrman o ke Kulanui o North Carolina, ua ho'oi kaiha pinepine 'o ia, a me ka pololei, 'a'ole like me ka hapa nui o ka po'e Kristiano i kēia fā, ua ha'i 'o Iesū a me kāna mau haumāna mua i ke Aupuni o ke Akua. 'Viai'ohō'a loa ha 'ike holō'ohō'a o Kauka Ehrman i ka ho'omana Kalikiano me ka Continuing Church of God, e 'ae mākou 'o ka 'euanelio o ke aupuni ka mea a Iesu i ha'i ai a me kāna po'e i mana'o'i o ai, ho'omaoopopo i kēfā.

Ka Kahiko loa i malamaia ma hope o ke Kauoha Hou a me ka haiolelo

He 'āpana ko'iko'i he Aupuni o ke Akua o ka mea i 'ōlelo 'ia 'o ia "ka ha'i 'ōlelo Kalikiano piha kahiko loa i ola" (Holmes MW Ancient Christian Sermon. The Apostolic Fathers: Greek Texts and English Translations, 2nd ed. Baker Books, Grand Rapids, 2004, p. 102). Aia i loko o kēia ha'i 'ōlelo Kalikiano kahiko kēia mau 'ōlelo e pili ana fā ia:

5:5. Va ike no ho'i oukou, e na hoahanau, o ko kakou noho ana ma ke ao nei, he mea uuku, a he mea ku ole, aka, he mea nui a kupanaha ha olelo hoopomaikai a Kristo: e maha i ke aupuni e hiki mai ana, a me ke ola mau loa.

Va hoike mai keia olelo maluna, aole i keia wa ke aupuni, aka, e hiki mai ana no a mau loa. Eia kekahi, ua 'ōlelo kēia ha'i 'ōlelo kahiko:

6:9 Ano, ina aole e hiki i na kanaka pono e like me keia, ke hoola i ka lakou mau keiki ma ka lakou mau hana pono, heaha ka mea e maopopo ai ia kakou ke komo iloko o ke aupuni o ke Akua ke malama ole kakou i ko kakou baptizo ana me ka maemae a me ka haumia ole? A 'o wai fā ka mea e 'ōlelo ai no mākou, inā 'a'ole i loa' a fā mākou nā hana hemolele a me ka pono? <sup>9:6</sup> Yo ia mea, e aloha kakou i kekahi i kekahi, i komo kakou a pau iloko o ke aupuni o ke Akua. <sup>11:7</sup> Yo laila,

inā ‘ike mākou i ha mea pono i mua o ke Akua, e komo mākou i kona aupuni a loa‘a rā mākou nā ‘ōlelo ho‘ohiki ‘a‘ole i lohe ‘ia e ha pepeiao, ‘a‘ole i ‘ike ‘ia e ha maka, ‘a‘ole ho‘i i mana‘o ‘ia e ha na‘au o ke hanaka.

<sup>12:1</sup> Yo ia mea, e kali kakou i kela hora i keia hora i ke aupuni o ke Akua me ke aloha a me ka pono, no ka mea, aole hakou i ike i ka la o ka ike ana mai o ke Akua. <sup>12:6</sup> olelo mai la ia, e hiki mai ke aupuni o ko‘u Makua.

‘O nā ‘ōlelo ma luna a‘e e ho‘ihe ana he pono ke aloha ma o ka noho pono ‘ana, ‘a‘ole mākou i komo i ke aupuni o ke Akua, a hiki mai ia ma hope o ka tā o ka ‘ihe ‘ana mai o ke Akua - ‘o ia ma hope o ka ho‘i hou ‘ana mai o Yesū. ‘O ke aupuni ia o ka Makua a ‘a‘ole ‘o Yesu wale nō ke aupuni.

He mea hoihoi loa ka ha‘i ‘ōlelo Kalikiano kahiko loa a ke Akua i ‘ae ai e ola e a‘o i ke Aupuni o ke Akua a ke Kauoha Hou e a‘o ai a me ka Ho‘omau ‘ana o ka Thalesia a ke Akua e a‘o nei (hiki paha ia mai kahi Thalesia maoli o ke Akua, akā. ‘O ko‘u ‘ike li‘ili‘i o ka Helene ka palena o ko‘u hiki ke hana i kahi ‘ōlelo pa‘a).

Na alaka‘i o ka ‘Thalesia Keneturi ‘Elua a me ha ‘euanelio o ke Aupuni

Pono e ho‘omaopopo ‘ia i ha ho‘omaka ‘ana o ke henekulia 2 ‘o <sup>Papias</sup>, he mea lohe ū Ioane a he hoaaloha o Polycarp a i mana‘o ‘ia he haipule e nā Katolika Roma, i a‘o i ke aupuni mileniuma. Va kākau ‘o Eusebius ua a‘o ‘o Papias :

... aia kekahi mileniuma ma hope o ke alahouana mai ka make mai, i ka manawa e ho‘okumu ‘ia ai ke aupuni pilikino o Kristo ma kēia honua. (Fragments of Papias , VI. E nana hoi ia Eusebius, Church History, Buhē 3, XXIX, 12)

Papias he manawa nui kēia:

Pela no, [I mai la ia] he umi ka hua palava

tausani opuu, a he umi tausani hua o kela a me keia pea, a o kela hua keia hua e hua mai he umi paona o ka palava maemae, maemae, maikai; a e hoohua mai na opala, a me na anavano, a me ka mauu i ka like like; a o na holoholona a pau, e hanai ana i na mea i hanai a o ka

honua, e lilo lakou i mea kuikahi a me ha lohahi, a e noho pono i ke kanaka." (Va hoikeia mai heia mau mea ma ke kakau ana e Papias, he kanaka kahiko, he mea lohe ia Ioane a he hoaloha o Polycarp, ma ka ha o kana mau buke; no ka mea, he elimā mau buke nana i haku...) (Fragments of Papias, IV)

· O ka palapala ma hope o ke Kauoha Hou i ko Korineto penei:

42:1-3 Va loaa i ka poe lunaolelo ka Euanelio no kakou mai ka Haku mai o Jesu Kristo; Va hoovunaia mai o Jesu Kristo mai ke Akua mai. Yo laila, na ke Akua mai 'o Kristo, a na Kristo mai ha po'e luna'ōlelo. Yo laila, ua hele mai taua ma ka makemake o ke Akua ma ke 'ano i koho 'ia. Yo ia mea, ua loa'a iā lakou ke kauoha, a ua hō'via'i'o 'ia ma ke ala hou 'ana o ho kākou Haku 'o Jesū Kristo, a ua ho'okūpa'a 'ia ma ka 'ōlelo a ke Akua me ka 'via'i'o loa o ka 'Ohane Hemolele, hele akula lakou me ka 'euanelio, e hiki mai ana ke aupuni o ke Akua.

· O Polycarp o Semurana he alaka'i Karistiano mua, he haumāna ia na Ioane, ha hope o nā luna'ōlelo mua i make. Polycarp c. Va a'o 'ia 'o 120-135 AD:

Pomaikai ka poe ilihune, a me ka poe i hoomaauia no ka pono, no ka mea, no lakou ke aupuni o ke Akua. (Polycarp. Letter to the Philippians. Mokuna II. Mai Ante-Nicene Fathers, Volume I / ho'oponopono 'ia e Alexander Roberts & James Donaldson. Puha 'Amelika, 1885)

Yo laila, i ka 'ike 'ana, "a'ole e ho'omā'ewa'ewa 'ia ke Akua," pono mākou e hele pono i kāna kauoha a me kāna nani... ka 'uhane: "Aole ka poe moe kolohe, aole hoi ka poe hoowahawaha, aole hoi ka poe hana ino ia lakou iho me ke kanaka, aole e loaa ia lakou ke aupuni o ke Akua," aole hoi ka poe e hana ana i na mea ku ole a me ka pono ole. (ibid, Mokuna V)

E malama kakou ia ia me ka makau, a me ka makau nui, e like me kana i kauoha mai ai ia kakou, a me na lunaolelo nana i hai mai i ka euanelio ia kakou, a me na kaula i hai mua mai i ka hiki ana mai o ka Haku. (ibid, Mokuna VI)

ʻE like me nā mea ‘ē a‘e ma ke Kauoha Hou, ua a‘o ‘o Polycarp e loa‘a i ha po‘e pono, ‘a‘ole ka po‘e ha‘ihā i kauoha, ke aupuni o ke Akua.

Va ‘ōlelo ‘ia kēia mau mea i a‘o ‘ia e Polycarp:

ʻA i ha la Sabati iho, i mai la ia; ʻE hoolohe mai oukou i ka‘u olelo paipai, e na heiki aloha a ke Akua. Va hoohiki aku au ia oukou i ha wa e noho ai na Bishop, a ke paipai hou aku nei au ia oukou a pau e hele me ka nani a me ka pono ma ka avao o ka Haku. e pili ana i ke aloha i kekahi i kekahi, ua hoike koke mai kona hiki ana mai me he uwila hikiwawe la, ka hookolokolo nui ma ke ahi, ke ola mau loa, kona aupuni make ole. A o na mea a pau i avia mai e ke Akua a oukou i ike ai, i ko oukou imi ana i ha Palapala Hemolele, e kahakaha me ha peni a ka Uhane Hemolele ma ko oukou mau naau, i mau ai na kauoha iloko o oukou me ka pau ole.’ (Life of Polycarp. Mokuna 24. JB Lightfoot, The Apostolic Fathers, vol. 3.2, 1889, pp. 488-506)

‘O Melito no Taredeisa, he alaka‘i o ka ‘Ehalesia o ke Akua, c. 170 AD, a‘o ‘ia:

Yo ha mea, ua puka pu mai ke hanawai ma ka euanelio—ha mea kahiko ma ha mea hou, mai Ziona mai a me Jerusalema; a ‘o ke kauoha i hā‘awi ‘ia ma ka lokomaika‘i, a me ke ‘ano o ka hua i ho‘opau ‘ia, a me ke keiki hipaa i loko o ke Keiki, a me ka hipaa i loko o ke hanaka, a me ke kanaka i loko o ke Akua.

Aka, ua lilo ha euanelio i wehewehe no ke hanawai a me kona

ho‘okō ‘ana, ‘viai ua lilo ha hale pule i hale waihona o ka ‘via‘i o...

‘O ia ha mea nāna i ho‘opakele iā kākou mai ha ho‘oluhi ‘ana i ke hū‘okō‘a, mai ha pouli i ka mālamalama, mai ha make a i ke ola, mai ha ho‘omāinoino a i ke aupuni mau loa. ( Melito . Homily on the Passover. Paukū 7,40 , 68. Onuhi mai Kerux : The Journal of Online Theology. <http://www.kerux.com/documents/KeruxV4N1A1.asp>)

Yo laila, ua ‘ike ‘ia ke aupuni o ke Akua he mea mau loa ia, ‘a‘ole wale ka ‘ehalesia Kalikiano a i ‘ole ha Ehalesia Katolika i kēia manawa a ua komo pū ke kānāwai o ke Akua.

‘O kekahi palapala ‘ē a’ e ma waena o ka hopena o ke kenekulia ‘elua e paipai i ka po‘e e nānā i ke aupuni:

ho‘opunipuni kekahi o ‘oukou, ‘a‘ole ho‘i e nānā i hope, akā, e ho‘ohokohe aku i ka ‘euanelio o ke aupuni o ke Akua. (Roman Clement. Recognitions, Buke X. Mokuna XLV. Weheia mai Ante-Nicene Fathers, Volume 8. Ho‘oponopono ‘ia e Alexander Roberts & James Donaldson. Puha ‘Amelia, 1886)

Fia kekahi, ‘oiai ‘a‘ole i kākau ‘ia e kekahi i loko o ka Hale pule ‘oia‘i‘o, ‘o ke kākau ‘ana i waena o ke kenekulia ‘elua i kapa ‘ia ‘o The Shepherd of Hermas ma ka unuhi ‘ana e Roberts & Donaldson e ho‘ohana ana i ka hua‘ōlelo “aupuni o ke Akua” he ‘umikumamāhā mau manawa.

po‘e Kristiano ‘oia‘i‘o, a ‘o ka po‘e he nui wale i ha‘i īā Kristo, ua ‘ike i kekahi mea e pili ana i ke aupuni o ke Akua i ke kenekulia ‘elua.

‘O ka haipule Katolika a me ka Hikina Orthodox ‘o Irenaeus i ho‘omaopopo ma hope o ke alahouana, e komo nā Karistiano i ke aupuni o ke Akua. E nānā i kāna mea i kākau ai, c. 180 AD.

No ka mea, pela ke ano o ka poe i manaoio, no ka mea, e noho mau ana ka Uhane Hemolele iloko o lakou, ka mea i haawia mai e ia i ka bapetizo ana, a i malamaia e ka mea nana i hookipa, ke hele via ma ka viaio a me ka hemolele a me ka pono a me ke ahonui. No ka mea, he alahouana ko keia uhane iloko o ka poe manaoio, e loaa hou ana i ke kino ka uhane, a me ia pu, ma ka mana o ka Uhane Hemolele, i hoalatai mai a komo i ke aupuni o ke Akua. (Irenaeus, St., Bishop of Lyon. Unuhi ‘ia mai ka ‘Amenia e Armitage Robinson. ‘O ka hō‘ike ‘ana i ka ha‘i ‘ōlelo a ka lunablelo, Mokuna 42. Wells, Somerset. Oct. 1879. E like me ka mea i pa‘i ‘ia ma ka CYCLETY FOR PROMVTINQ KYOVLEDGE CHRISTIAN NEW YORK: KA MACMILLAN CO. 1920).

Teophilus o Anetioka:

Ke hai aku nei au i kona maihai: ina au e kapaaku ia ia he aupuni, ke hai aku nei au i kona nani ... No ka mea, ina ua hana via ia ia i ka make ole mai kinohi mai, ina ua hoolilo via ia ia i Akua. ... ‘A‘ole ‘o

*ia i make, ‘a‘ole ho‘i i make rā ia, akā, e like me kā mākou i‘ōlelo ai ma luna, hiki i nā mea ‘elua; ina e huli via i na mea o ha make ole, me ka malama ana i ke kauoha a ke Akua, e loaa ia ia ka uku no ha make ole, a lilo i Akua.* (*Theophilus, To Autolycus, 1:3, 2.27*)

*Va kākau ka haipule Katolika, ‘o Hippolytus, i ke kenekulia mua ‘ekolu:*

*A e loa‘a rā ‘oe ke aupuni o ka lani, ‘o ‘oe ka mea i‘ike i ke Alī i Lanī i kou noho ‘ana ma kēia ola. A e lilo ‘oe i hoa no ke Akua, a i ho‘oilina pū me Kristo, ‘a‘ole ho‘oluhi hou ‘ia e nā kuko a me nā kuko, ‘a‘ole ho‘i e ‘eha hou ‘ia e ka mā‘i. Yo ha mea, ua lilo ‘oe i Akua: no ha mea, ‘o nā ‘eha a pau āu i loa‘a ai i ke kanaka, ‘o ia kāna i hā‘awi mai ai rā ‘oe, no ha mea, no ke kino make ‘oe; ua hoomanaia, a ua hoohanauia i ka make ole.* (*Hippolytus. Refutation of All Heresies, Buke X, Mokuna 30*)

‘*O ha Dhyēya no nā kānaka, ‘o ia ke akua i ke aupuni o ke Akua e hiki mai ana.*

*Na pilikia ma nā Keneturi ‘Elua a ‘Ekolu*

‘*Viai ka ‘ae ‘ia ‘ana, i ka lula o he kenekulia, ua kū a‘e kahi alaka‘i kū‘ē i ke kānāwai i kapa ‘ia ‘o Marcion. Va a‘o ‘o Marcion kū‘ē i ke kānāwai o ke Akua, ka Tābati, a me ke Rupuni maoli o ke Akua. Viai ua ho‘ohewa ‘ia ‘o ia e Polycarp a me nā mea ‘ē a‘e, ua launa pū ‘o ia me ka Ekalesia o Roma no kekahi manawa a me he mea tā ua loa‘a rā ia ka mana ma laila.*

*I ke kenekulia ‘elua a me ke kolu, ua ho‘okumu ‘ia nā allegorists ma Alexandria (‘Aigupita). He nui ka po‘e ho‘ohālike i kū‘ē i ke a‘o ‘ana o ke aupuni e hiki mai ana. E nānā i ka hō‘ike e pili ana i kekahi o ia mau mea ho‘ohālike:*

*Va hānau ‘ia ‘o Dionysius mai kahi ‘ohana pegana hanohano a waiwai ho‘i ma Alekanderia, a ua a‘o ‘ia ‘o ia i kā fakou ‘atihala. Va ha‘alele ‘o ia i nā kula pagan e lilo i haumāna no Origen, a ua lanahila ‘o ia ma ka mālama ‘ana i ke kula catechetical o Alexandria...*

*Va ho‘ohamia ‘o Clement, Origen, a me ke kula Gnostic i nā ‘ōlelo a‘o ‘o ka ‘ōlelo hemolele ma o kā fakou wehewehe ‘ana a me ka*

ho‘ohālikelike ‘ana... ua loa‘a rā fākou ka inoa o “Allegorists.” Va hahakā ‘o Nepos i ha po‘e Allegorists, a ua ‘ōlelo ‘o ia e noho ali‘i ‘o Kristo ma ka honua...

Va ho‘opā‘apa‘a ‘o Dionysius me ka po‘e hahai rā Nepos, a ma kāna mo‘olelo... ” ‘o ke ‘ano o nā mea i kēia manawa i ke aupuni o ke Akua.” “O kēia ha ‘ōlelo mua ‘ana o ke aupuni o ke Akua e kū nei i kēia kūlana o nā ‘ekalesia...

Va pāpā ‘o Nepos i ko fākou hewa, e hō‘ike ana i ke aupuni o ka lani ‘a‘ole ia he mea ho‘ohālikelike, akā ‘o ke aupuni maoli e hiki mai ana o ho fākou Haku i ke alahouana i ke ola mau loa.

No laila, ua hāpai ‘ia ka mana‘o o ke aupuni ma he ‘ano o nā mea i kēia manawa i ke kula Gnostic o Allegorists ma ‘Aigupita, AD 200 a 250, he kenekulia piha ma mua o ka mana‘o ‘ia ‘ana o nā pīhopa o ke aupuni e noho ana ma ka noho ali‘i i. ...

Va no‘ono‘o ‘o Clement i ka mana‘o o ke aupuni o ke Akua ma he ‘ano he ‘ike no‘ono‘o maoli o ke Akua. Va hō‘ike ‘o Origen rā ia ma he ‘ano he mana‘o ‘uhane i kūnā ‘ia ma ka leha ma‘alahi o ka Palapala Hemolele. (Ward, Henry Dana. *The Gospel of the Kingdom: A Kingdom Not of this World; Not in this World: But to Come in the Heavenly Country, of the Resurrection from the Dead and of the Restitution of All Things. Published by Claxton, Remsen & Haffelfinger, 1870, pp. 124-125)*

No laila, ‘oiai ‘o Bishop Nepos i a‘o aku ai i ha ‘euanelio o ke Aupuni o ke Akua, ua ho‘ā‘o ka po‘e allegorists e hō‘ike mai i kahi ho‘omaopopo wahāhe‘e, ‘a‘ole maoli maoli. Va ho‘ā‘o pū ‘o Bishop Apollinaris o Hierapolis e hahakā i nā hewa o ka po‘e allegorists e pili ana i ka manawa like. Va kū maoli ha po‘e i loko o ka Thalesia o ke Akua i ha ‘oiai ‘o ke Aupuni maoli o ke Akua ma ka mō‘aukala.

### Va a‘o ‘o Herbert W. Armstrong i ha ‘Euanelio o ke Aupuni, Plus

I ke kenekulia 20, ua kākau ‘o Herbert W. Armstrong i hala:

No ka mea, ua hoole lākou i ka euanelio a Kristo. . . . pono ke ao nei e pani i kekahi mea e ae ma kona wahi. Pono fākou e hana i kahi mea

*ho‘opunipuni! Yo laila, ua lohe mākou i ke aupuni o ke Akua i ‘ōlelo ‘ia ma he ‘ano he palaka nani wale nō - he mana‘o maiha‘i i loko o nā na‘au o ke kanaka - e ho‘emi ana i ke aupuni o ke Akua, ‘a‘ohe mea maoli! Va kuhi hewa kekahipo‘e ‘o ha "EKAKALESTIA" ke aupuni. . . ‘O ke kaula ‘o Dani‘ela, ha mea i vla i nā makahiki he 600 ma mua o Kristo, ua ‘ike ‘o ia he aupuni maoli ke aupuni o ke Akua - he aupuni e noho ali‘i ana.*

*maoli ma ka honua... .*

*Eia . . . ‘O ha wehewehe ‘ana a ke Akua i ke ‘ano o ke aupuni o ke Akua: "A i nā tā o kēia mau ali‘i...."-eia ha ‘ōlelo ‘ana i nā manamana wāwae he ‘umi, he hapa hao a he pālolo ma‘i. ‘O kēia, ma ka ho‘opili ‘ana i ha wānana me Daniel 7, a me ka Hō‘ike 13 a me 17, e pili ana i ka United States of EMPIRE OF THE UNITED STATES - okumu nei. . . imua o kou mau maka! Hō‘ike ‘o 17:12 i ka hiko‘i e lilo ia i hui‘ana o nā ali‘i he ‘umi a i ‘ole nā aupuni (Rev. 17: 8) e ho‘āla hou i ka EMPIRE OF THE UNITED STATES hahiko... .*

*I ha hiki ana mai o Kristo, e hele mai ana via ma ke ano Alii o na‘ili, e noho ali‘i ana ma ka honua a pau (Ap. 19:11-16); a o KONA AVPUYI - KE AUPUWYI O KE AKUA - wahia a Daniela, e hoopau i keia mau aupuni a pau. ‘Oku pehē ‘e he Tākahā 11:15: "Ko e ngaahi pule‘anga ‘o e māmanī na‘a nau hoko ko e ngaahi pule‘anga ‘o ‘etau ‘Eiki, mo hono Kalaisi: pea ‘e pule‘i ia ‘i he ta‘engatā!" O KE AUPUWYI O KE AKUA keia. ‘O ia ha HVPE o nā aupuni i kēia manawa--‘ae, ‘o ‘Amelika Hui Pū ‘Ia a me nā aupuni Pelehane. A laila e lilo lākou i mau aupuni - nā aupuni - no ka Haku ‘o IESU KRISTO, a laila ke Ali‘i o nā ali‘i ma luna o ka honua a pau. Ho‘omaopopo loa kēia i ka ‘via‘i ‘o ‘o ke aupuni o ke Akua he aupuni maoli. E like me ke aupuni o Kaledea he AUPUWYI-e like me ke aupuni o Roma he AUPUWYI - pela no ke aupuni o ke Akua. ‘O ia ha lawe ‘ana i ke aupuni o nā LAHUI o ka honua. HANAU O Iesu Kristo i MĀUI - He ALII! . . .*

*‘O ha Iesu Kristo ha mea i hele ma luna o nā pu‘u a me nā awāwa o ka ‘Āina Hemolele a me nā alanui o Yerusalem ma mua o 1,900 mau makahiki i kala aku nei e hele hou mai ana. Va ‘ōlelo ‘o ia e ho‘i hou mai. Ma hope o kona kaulia ‘ana ma ke ke‘a, ho‘āla ke Akua rā ia mai ka make mai ma hope o nā tā ‘ekolu a me nā pō ‘ekolu (Mat.*

12:40; Acts 2:32; 1 Cor. 15:3-4). Va pīi aku via i ha Nohoalti o ke Akua. Ke he‘ena po‘o o ke Aupuni o ke ao holo‘oko‘a (Acts 1: 9-11; Heb. 1: 3; 8: 1; 10:12; Rev. 3:21).

‘O ia ke “hanaka” o ka ‘ōlelo nane, i hele i ha Noho alti i o

‘O ke Akua - ‘o “ha ‘āina mamao” - e poni‘ia i Ali‘i o nā ali‘i ma luna o nā tāhui a pau, a laila e ho‘i mai i ka honua (Luha 19:12-27).

Eia hou, aia ‘o ia i ka lani a hiki i ka “manawa o ka ho‘iho‘i ‘ana i nā mea āpau” (Ya Hana 3:19-21). ‘O ka ho‘iho‘i ‘ana, ‘o ia ka ho‘iho‘i ‘ana i kahi moku‘āina a i ‘ole kūlana mua. Ma heia hihia, ka hoihoi hou ana i ke aupuni o ke Akua ma ka honua, a pela, ka hoihoi hou ana mai i ka maluhia honua, a me ka utopia kulana.

‘O ka haunaele honua i kēia manawa, ka pīi‘ana o nā kaua a me nā paio e ho‘opau i ka pilikia nui o ka honua a inā ‘a‘ole ke Akua e komo, ‘a‘ohe ‘tō hanaka e ola (Mat. 24:22). I kona kī‘ehi e loa i ka wā e lohi ai ka hopena i ka ho‘opau ‘ana i nā ola āpau mai kēia honua aku, e ho‘i mai ‘o Yesū Kristo. I kēia manawa ke hele mai nei ‘o ia ma ke ‘ano he Akua akua. Ke hele mai nei ‘o ia me ka mana a me ka nani o ka mea nāna i hana i ke ao holo‘oko‘a. (Mat. 24:30; 25:31.) E hele mai ana via ma ke ano “ke alii o na alii, a me ka Haku o na haku” (Ap. 19:16), e kukulu i aupuni kiekie o ka honua a e ho‘omalu i na aupuni a pau “me he koo‘oo hao.” (Hoike. 19:15; 12:5) . . .

### Aloha ‘ole ‘o Kristo?

Akā, e ho‘ōho anei ke hanaka me ka ‘oli‘oli, a ho‘okipa rā ia me ka hau‘oli nui a me ka hoihoi - ‘o nā Hale pule ho‘i o ka ho‘omana Kalikiano ku‘una?

‘A‘ole tākou e! E mana‘o‘i o tō tākou, no ka mea, ua ho‘opunipuni nā kuhina wahahē e a Tatana (II Kor. 11:13-15) rā tākou, ‘o ia ka ‘Anikristo. E hukū nā ‘ekalesia a me nā tāhui i kona hiki ‘ana mai (Rev. 11:15 me 11:18), a e ho‘ā‘o maoli nā pū‘ali koa e kaua rā ia e luku rā ia (Rev. 17:14)!

E komo ana na aupuni i ke kaua climactic o ke Kaua Honua III e hiki mai ana, me ke kahua kaua ma Jerusalema (Zek. 14:1-2) a laila

e ho'i mai 'o Kristo. Ma ha mana supernatural e "hahakā 'o ia i kēla mau fāhui kanaka" e haua kū'ē rā ia (verse 3). E lanakila loa 'o ia rā fāhou (Ap. 17:14)! "E ku no kona mau wawae ia la maluna o ka mauna Oliveta," ma kahi mamao loa ma ka hikina o Jerusalema (Zak. 14:4). (Armstrong HW. *The Mystery of the Ages*, 1984)

Hō'ike ha Baibala e ho'i mai 'o Iesū a e lanakila 'o ia, akā nui ha po'e e hahakā rā ia (Revelation 19:19). He nui ha po'e e koi (ma muli o ka ho'omaopopo hewa 'ana i ka wānana Baibala, akā ma muli o nā kaula wahahē e a me nā mystics) 'o ka ho'i 'ana mai 'o Iesu 'o ia ka Antikristo hope loa!

Na Herbert Armstrong mai heia:

'O ka ho'omana 'oia'i 'o-- 'O ka 'oia'i 'o o ke Akua i ho'oihahī 'ia me he aloha o ke Akua i hā'awi 'ia e ka 'Ohane Hemolele... HĀI 'A'ole HĀI 'ia ka hau'oli i ka 'ike 'ana i ke Akua a me Iesu Kristo--'o ka 'ike 'ana i ka 'oia'i 'o--a me ka pumehana o ke ALOHA o ke Akua!...

'O nā a'o 'ana o ha 'Ekalesia 'oia'i 'o o ke Akua, 'o ia wale nō ka "ola i kēla me kēia 'ōlelo" o ha Baibala Hemolele ...

E huli a'e nā kānaka mai he ala e "loa'a" ai i he ala e "hā'awi" - he ala aloha o ke Akua.

E pa'a ha honua i kēia manawa he CIVILIZATION HOV! (ibid)

'O ka CIVILIZATION HOV ke aupuni o ke Akua. 'O ka ho'olaha 'ana e hiki mai ana ke aupuni hou a ho'okumu 'ia ma luna o ke aloha, he 'āpana nui ia o ha 'euanelio maoli o ke aupuni a Iesu a me kāna po'e hahai i a'o ai. 'O ia kahi mea a mākou e ha'i aku nei i ha Ekalesia Ho'omau o ke Akua.

Va 'ike 'o Herbert Armstrong e a'o ana 'o Iesū 'o ka hui kanaka, 'oiai ke mana 'o nei 'o ia e makemake e ho'olohē, ua hō'ole 'o ia i ke 'ano hā'awi o ke ola, he ala o ke aloha. Me he mea rā 'a'ohe mea i 'ike pono i ke 'ano o ka mea a Iesu e a'o nei.

## **O ho ola ma o Yesu la hohahi hepa o ha Euanelio**

I kēia manawa, mana‘o paha kekahi po‘e i heluhelu i kēia no ka make ‘ana o Yesū a me kāna kuleana i ke ola. ‘He, ‘o ia ka ‘āpana o ka ‘euanelio a ke Kauoha Hou a me Herbert W. Armstrong i hākau ai.

Hō‘ike he Kauoha Hou i ha ‘euanelio e pili ana i ke ola ma o Yesū tā:

<sup>16</sup> No ha mea, ‘a‘ole au i hilahila i ka ‘euanelio a Kristo, no ka mea, ‘o ia ka mana o ke Akua e ola ai no ha po‘e mana‘o‘i o, no ka Yudaio mua, a no ka Helene ho‘i (Roma 1:16).

<sup>4</sup> No ia mea, hele aku la ka poe i hoopuehuia, e ao ana

ka olelo. <sup>5</sup> A iho aku la o Pilipo i ke kulanakauhale o Samaria, a hai aku la ia Kristo ia lakou. ... <sup>12</sup> Aha, ia lakou i manavio ai ia Pilipo i kana hai ana i na mea e pili ana i ke aupuni o ke Akua, a me ka inoa o Yesu Kristo, ua bapetizoia na kane a me na wahine. ... <sup>25</sup> A i ko lakou hoike ana a hai aku i ka olelo a ka Haku, hoi mai la lakou i Jerusalema, e hai ana i ka euanelio ma na hauhale he nui o ko Samaria. <sup>26</sup> A olelo mai la ha anela o ha Haku ia Pilipo ... <sup>40</sup> Va loaa o Pilipo ma Azota . A hele a‘ela ia, a‘o maila ma nā kūlanakauhale a pau, a hiki i Kaisareia. (Ngāue 8: 4,5,12,25,26,40 )

<sup>18</sup> Hai mai la ia ia lakou ia Yesu a me he alahouana. (Nā Hana 17:18)

<sup>30</sup> Noho iho la o Paulo a hala na makahiki elua iloko o kona hale ho‘olimalima, a hookipa aku la ia i ka poe a pau i hele aku io na la, <sup>31</sup> e hai ana i ke aupuni o ke Akua, a e ao aku i ne moa e pili ana i ka Haku ia Yesu Kristo me ka wiwo ole, avhe mea papa mai ia ia. (Nā Hana 28:30-31)

E ho‘omavopopo i ka ha‘i ‘ana ua komo ‘o Yesū DE ke aupuni. ‘O ha mea kaumaha, ‘o ha ‘ike kūpono o ha ‘euanelio o ke Aupuni o ke Akua e nalowale ana mai nā a‘o ‘ana o nā ‘ekalesia Helene-Roma.

‘Via‘i‘o, no ke kōkua ‘ana rā mākou e lilo i ‘āpana o kētā aupuni, ua aloha nui ke Akua i nā kānaka a ua ho‘ouna ‘o ia rā Yesū e make no mākou (Ioane 3:16-

17) a ho'opakele iā mākou ma kāna lokomaika'i (Epeso 2:8). A'o ia ha'āpana o ha'euanuelio (Wā Hana 20:24).

• O ha'euanuelio o he aupuni ha mea e pono ai ha honua. Akā ...

• O ha hana 'ana no ha maluhia (Matthew 5: 9) a me ka hana maika'i 'ana he mau Dhyēya kūpono (cf. Galatia 6:10). Akā nā'e, nui nā alaka'i o ha honua, me nā po'e ho'omana, e mana'o'i o'ha hui pū 'ana o nā kānaka āpau e lawe mai i ka maluhia a me ka pōmaika'i, 'a'ole ke aupuni o ke Akua. A'viai e loa'a ana iā fākou kekahī mau kūle'a kino, 'a'ole wale fākou e kūle'a 'ole, 'o kekahī o kā fākou ho'oihaika kanaka e lawe hope loa i ka honua honua a hiki i ke kumu e ho'omau 'ole ai ke ola inā 'a'ole ho'i 'o Yesū e ho'okumu i kona Aupuni. 'O ha po'e e ho'oponopono ana i ha honua me ke Akua 'ole he'euanuelio lapuwale a wahahē'e (Salamo 127:1).

Ke ho'ā'o nei nā mea he nui o ha honua e ho'ohui i kahi ho'olāla honua semi-religious Babylonia e ho'okomo i kahi ho'onohonoho honua hou i ka 21<sup>st</sup> century. 'O kēia kahi mea a ka Ho'omau 'ana o ke Akua i ho'ohewa ai mai kona ho'omaha 'ana a me ka ho'olāla e ho'omau i ka ho'ohewa 'ana. Mai ka ho'opunipuni 'ana o Tātana iā Eva e hā'ule no kahi mana o kāna 'euanuelio kokoke i 6000 mau makahiki i hala ahu nei (Genesis 3), nui nā kānaka i mana'o ua 'ike fākou ma mua o ke Akua i ka mea e ho'omaika'i ai fākou a me ha honua.

Wahi a ka Baibala, e hui pū 'ia kahi alaka'i koa ma 'Eulopa (i kapa 'ia 'o ke Ali'i o ha 'Āhau, i kapa 'ia 'o ha Beast o Revelation 13: 1-10) me kahi alaka'i ho'omana (i kapa 'ia 'o ke kāula wahahē'e, i kapa 'ia ho'i 'o THF. 'O Antikristo hope loa a me ka Beast 'elua pepeiaovhao o ka Kō'ike 18: 11-17) mai ke kūlanakauhale o nā pu'u 'ehiku (Revelation 17: 9, 18) e lawe mai i kahi 'Babulonia' (Revelation 17 & 18) ho'onohonoho honua. 'Viai e pono ana ke kanaka i ka ho'i 'ana mai o Kristo a me ka ho'okumu 'ana i kona aupuni, 'a'ole nui ka po'e o ha honua e ho'olohe i kēia 'ōlelo i ke kenekulia 21 - e ho'omau fākou i ka mana'o'i o i nā 'ano like 'ole o ha'euanuelio wahahē'e a Tātana. Akā e loa'a i ko ke ao nei ka ho'i ke.

E ho'omana'o i kā Yesu a'o 'ana:

<sup>14</sup> A'e hatia'ku keia euanuelio o ke aupuni ma ka honua a pau, i mea hoike i na aina a pau, alaila e hiki mai ka hopena. (Mataio 24:14)

*E ho‘omaoopopo ‘oe e hiki mai ka ‘euanelio o ke aupuni i ka honua i mea ho‘ike, a laila hiki mai ka hopena.*

*Yui nā kumu no kēia.*

‘O kekahi, makemake ke Akua e lohe ka honua i ka ‘euanelio ‘oia‘i o ma mua o ha ho‘omaha ‘ana o ka Popilihia Yui (i ho‘ike ‘ia e ho‘omaha ma Matthew 24:21). No laila, he ho‘ike a he ‘ōlelo a‘o ka ‘euanelio (cf. Ezekiel 3; Amosa 3: 7). ‘O ia ka hopena i ka ho‘ohuli‘ana i nā Helene hou a‘e ma mua o ka ho‘i ‘ana mai o Yesū (Roma 11:25) a me ka ho‘ohuli‘ana i nā Gentle ‘ole (Roma 9:27) ma mua o ka ho‘i ‘ana mai o Yesū.

‘O kekahi, ‘o ka mea nui o ka ‘ōlelo e kū‘ē i ka mana‘o o ka Beast e ala mai ana, ke Ali‘i o ka mana‘Ākau, me ke kāaula wahahē‘e, ka Antikristo hope loa. E ho‘ohiki lakou i ka maluhia ma o ka hana hanaka, akā e alaka‘i ia i ka hopena (Matthew 24: 14) a me ka luku (cf. I Thessalonians 5: 3).

Ma muli o nā ho‘ailona a me nā mea kupanaha wahahē‘e i hui pū ‘ia me lakou (2 Tesalonika 2: 9), ‘o ka hapa nui o ka honua e koho e mana‘o‘i o i ka wahahē‘e (2 Tesalonika 2:9-12) ma kahi o ka ‘euanelio. Ma muli o ka ho‘ohewa hewa ‘ole ‘ana i ke Aupuni Mileniuma o ke Akua e nā Katoliha Roma, Eastern Orthodox, Lutherans, a me nā mea ‘ē a‘e, nui ka po‘e e ‘ōlelo hewa ‘o ka ‘ōlelo o ka ‘euanelio mileniuma o ke Aupuni o ke Akua ‘o ia ka ‘euanelio wahahē‘e e pili ana me‘Anikristo.

*E ha‘i aku ana ka po‘e Kristiano ‘o Philadelphia ma ka ‘oia‘i o (Revelation 3: 7-13) i ka ‘euanelio mileniuma o ke aupuni a me ka ha‘i ‘ana i ka honua i ka mea a kekahi mau alaka‘i o ke ao nei (me ka Beast a me ka False Prophet) e hana ai.*

*E kāko‘o lakou i ka ha‘i ‘ana i ka honua i ka ‘ōlelo a ka Beast, ke Ali‘i o ka mana‘Ākau, a me ka False Prophet, ka Antichrist hope loa, e luku hope loa (me kekahi o ko lakou mau hoa pili) i ka USA a me nā tahui Anglo-‘o United Kingdom, Canada, Australia, a me New Zealand (Daniela 11:39) a e luku koke lakou i ka hui Arabia/Islamic (Daniela 11:40-43), e hana make ano he mau mea hana a na daimonio (Hoikeana 16:13-14), a e haua aku ia Yesu Kristo i kona hoi ana mai (Hoikeana 16:14; 19:19-20). E ha‘i aku ana ka po‘e Piladeleplia kūpa‘a (Revelation 3: 7-13) e hiki koke mai ana ke aupuni mileniuma. E ho‘opuka paha kēia i ka nui o ka pāpāho a kōkua i ka ho‘okō ‘ana o Mataio 24:14. Makou i loko o ka Ho‘omau Ekalesia o ke Akua e*

*hoomakauhau i palapala (ma na olelo he nui), e ho‘ohui i nā punaeweles, a me ha hana ē a‘e hana e hoomakauhau ai no ha ‘hana pōkole’ (cf. Roma 9:28) e alakai i ke Akua manao paa Matthew 24: 14 ua lawa ia i mea hoike no ka hope e hiki mai ana.*

‘O ka ‘euanelio wahahē‘ e’ e ho‘olaha ana i nā alaka‘i o ka honua (‘o ia paha kekahi ‘ano ‘hou’ o ke alaka‘i ki‘ehi e o ‘Eulopa me kahi pontiff i ho‘opa‘apa‘a ‘ia e koi i kahi ‘ano Katolihi) ‘a‘ole makemake fākou - ‘a‘ole fākou makemake i ka honua e a‘o i ka mea a fākou e makemake ai, hana (a aole paha e manaoio ia lakou iho i kinohi, cf. Isaia 10:5-7). E a‘o wahahē‘ e paha fākou a me / a i ‘ole kā fākou po‘e kākō‘o e kākō‘o ana ha po‘e Philadelphiaans kūpa‘a i kahi a‘o extremist (millenarianism) o kahi antichrist e hiki mai ana. ‘O nā ho‘opa‘apa‘a a fākou a me / a i ‘ole kā fākou po‘e e hana ai i ha po‘e ‘via‘ī o Philadelphia a me ka ho‘omau ‘ana o ka Eklesia a ke Akua e ho‘omaka ai ka ho‘omāinotno (Daniel 11:29-35; Ho‘ike 12:18-15). ‘O kēia ha mea e alaka‘i ai i ka hopena - ka ho‘omaka ‘ana o ka Popilikia Hui (Matthew 24:21; Daniel 11:39; cf. Matthew 24:14-15; Daniel 11:31) a me kahi manawa palekana no ha po‘e ‘via‘ī o ‘Philadelpia Karistiano (Hoikeana 3:10; 12:14-16).

‘O ka holoholona a me ke kāula wahahē‘ e e ho‘ā‘o i ka ikaika, ka ho‘okele waiwai, nā hō‘ailona, nā mea kupanaha wahahē‘ e, ka pepehi kanaka, a me nā pilikia ‘ē a‘e (Revelation 13:10-17; 16:14; Daniel 7:25; 2 Tesalonika 2: 9-10). E nīnau nā Karistiano:

<sup>10</sup> □ Pehea fāha kō‘ihī, e ha Haku, ka hemolele a me ha ‘via‘ī o, a hiki i kou ho‘opa‘i ‘ana a ho‘opa‘i i ko mākou koko ma luna o ha po‘e e noho ana ma ka honua? ( Hoikeana 6:10 )

‘I nā mahahiki a pau, ua no‘ono‘o ha po‘e o ke Akua, “Pehea ha kō‘ihī a hiki i ka ho‘i ‘ana mai o Yesū?”

‘Viai ‘a‘ole mākou i‘ike i ka fāa me ka hola, mana‘o mākou e ho‘i mai‘o Yesū (a ua ho‘okumu ‘ia ke aupuni mileniuma o ke Akua) i ke kenekulia 21<sup>i</sup> ho‘okumu ‘ia ma nā palapala hemolele he nui (eg Matthew 24: 4-34; Salamo 90: 4; Hosea 6: 2; Luke 21:7-36; Hepelu 1:1-2; 4:4,11; 2 Pita 3:3-8; 1 Tesalonika 5:4), ko e ngaahi konga ‘a e nī ihī ‘oku tau mamata ki ai ‘oku fakahoko.

Inā ‘a‘ole e komo ‘o Yesū, ua ho‘opau ko ke ao nei i nā vla a pau:

<sup>21</sup> A laila e hiki mai ana ka pilikia nui, ‘a‘ole e like me ia mai ke kumu mai o he ao nei a hiki i kēia manawa, ‘a‘ole ho‘i e hiki mai ana ma hope aku.<sup>22</sup> A i hoopokole ole ia ua mau la la, a ohe kanaka e ola; aka, no ka poe i waeia, e hoopokoleia ia mau la. ( Mataio 24:21-22)

<sup>23</sup> Mahope koke iho o ia mau la popilikia, e poeleele auanei ka la, aole hoi e haawi mai ka mahina i kona malamalama; E haule no na hōku mai ka lani mai, a e hoonaueia na mea mana o ka lani.<sup>30</sup> A laila e ‘ike ‘ia ka hō‘ailona o ke Keiki a ke kanaka ma ka lani, a laila e uwē nā ‘ohana a pau o ka honua, a e ‘ike takou i ke Keiki a ke kanaka e hele mai ana ma luna o nā ao o ka lani me ka mana a me ka nani nui.<sup>31</sup> A e hoouna ahu ia i kona poe anela me ka pu kani nui, a e hoahoakoa lakou i kana poe i waeia, mai na makani eha, mai kela avao o ka lani a i kela avao. ( Mataio 24:29-31)

‘O ke aupuni o ke Akua ka mea e pono ai ko ke ao nei.

### **Na Elele no ho Aupuni**

He aha kau kuleana ma ke Aupuni?

I kēia manawa, inā he Karistiano maoli ‘oe, e lilo ‘oe i ‘elele no ia. E nānā i ka mea a ka Aposetolo Paulo i kākau ai:

<sup>20</sup> No ia hoi, he mau elele makou no Kristo, me he mea la e nonoi ahu ana ke Akua ma o makou la; (2 Korineto 5:20)

<sup>14</sup> Nolaila, e ku oukou, me ke kaei i ko oukou puhaka i ka viaio, e komo i ka paleumaua o ka <sup>pono</sup>;<sup>16</sup> Ma luna o nā mea a pau, e lawe ‘oukou i ka pale kaua o ka mana‘o‘i o e hiki ai rā ‘oukou ke kinai i nā ihe wela a pau a ka hewa.<sup>17</sup> E lawe hoi i ka mahiole o ke ola, a me ka pahikaua o ka Ohane, via ka ololo a ke Akua;<sup>18</sup> E pule mau ana me ka pule a pau, a me ka nonoi ana ma ka Ohane, e kiai a hiki i keia mea, me ke ahonui a me ka nonoi ahu no ka poe haipule a <sup>pau</sup> ; ka mea poihīhi o ka euanelio.<sup>20</sup> No ia mea, he elele au me na haulahao; i ‘ōlelo wiwo ‘ole ahu au ma laila, e like me ka‘u e ‘ōlelo ahu ai. ( Epeso 6:14-20)

He aha ka ‘elele? ‘O Merriam- Webster ka wehewehe penei:

1 : he elele aupuni; 'o'i aku: he 'elele diplomatic o ke kūlana ki ehi'e  
loa i 'āpono 'ia i ke aupuni 'ē a i 'ole ke alii ma ke 'ano he  
lunamaka'āinana o kona aupuni pono'i a i 'ole ke alii i a i koho 'ia no  
kahi hana diplomatic kūikawā

2 a : he lunamakaainana a he elele paha

Inā he Karistiano maoli 've, he 'elele kūhelu 've, no Kristo! Takatokanga'i  
'a e me'a na'e tohi'e he 'Aposetolo ko Pita:

<sup>9</sup> Aka, he hanauna oukou i waeia, he kahuna alii, he lahuihanaka  
hemolele, he poe kanaka ponoi nona, i hai aku oukou i ka nani o ka  
mea nana oukou i hea mai mailoko mai o ka pouli i kona malamalama  
kupanaha;<sup>10</sup> He poe kanaka ole lakou mamua, aka, he poe kanaka no  
he Akua i keia manawa, ka poe i aloha ole ia mai i keia manawa, ua  
alohaia mai lakou. (1 Petero 2:9-10)

Ma ke 'ano he mau Karistiano, pono mākou e lilo i 'āpana o ka tāhui  
hemolele.

Owai ka lahui i hemolele i keia wa?

'Via'i o, 'a'ohe o nā aupuni o kēia ao - akā i ka hopena e lilo tākou i 'āpana o  
ke aupuni o Kristo (Revelation 11:15). 'O ko ke Akua tāhui, kona aupuni i  
hemolele.

Ma ke 'ano he 'elele, 'a'ole mākou e komo i ka politika pololei o nā tāhui o kēia  
ao. Akā, pono mākou e ola i ke 'ano o ke ola o ke Akua i kēia manawa (e nānā  
pū i ka puhe manuahi e loa'a ma [www.ccog.org](http://www.ccog.org) i kapa 'ia: Christians:  
Ambassadors for the Kingdom of God, Bible instructions on living as a  
Christian). Ma ka hana 'ana pēlā, 'o'i aku ka maika'i o ke a'o 'ana i ke kumu  
o ka maika'i o nā 'ao'ao o ke Akua, i hiki ai rā mākou ke lilo i mō'i a me nā  
kahuna i loko o kona aupuni, a e noho ali'i pū me Kristo ma ka honua.

<sup>5</sup> Q ha mea i aloha mai ia kakou, a i holoi hoi ia kakou i ko kakou hewa  
i kona koko iho, <sup>6</sup> A i hoolilo mai ia kakou i poe alii, a i kahuna hoi no  
kona Akua ka Makua, nona ka hoonanita a me ke aupuni ia ao aku  
ia ao aku. Amene. (Hoikeana I:5-6)

<sup>10</sup> A ua ho'olilo iā mākou i ali'i a i kahuna no ko mākou Akua; A e noho alii hakou ma ha honua. (Hoikeana 5:10)

‘O kekahi ‘ao‘ao o ka wā e hiki mai ana, ‘o ia ke a‘o‘ana i ka po‘e make e hele ma nā‘ao‘ao o ke Akua:

<sup>19</sup> No ka mea, e noho no na kanaka ma Ziona ma Yerusalem; Mai uwe hou oukou. E lohomaika‘i loa ‘o ia iā ‘oe i ka leo o kou kāhea ‘ana; A lohe ‘o ia, e pane mai‘o ia iā ‘oe. <sup>20</sup> Ia e haawi mai ka Haku ia oukou i ka berena o ka popilikia, a me ka wai o ka popilikia. Pole nae e hoonee hou ia ko oukou mau kumu. Aha, e ike auanei kou mau maha i ka oukou mau kumu. <sup>21</sup> A e lohe kou mau pepeiao i ka ‘ōlelo ma hope ou, e ‘I ana. Eia ke ala, e hele ‘oe ma laila, i kou huli‘ana i ka lima‘ahau, a i kou huli‘ana i ka lima hema. (Isaia 30:19-21)

‘Oiai he wānana ia no ke aupuni milenial, i kēia au pono e mākauhau nā Karistiano e a‘o:

<sup>12</sup> ... i kēia manawa pono‘oukou e lilo i kumu (Hebera 5:12).

<sup>15</sup> Aka, e ho'ola‘a i ka Haku ke Akua i loko o ko 'oukou na'au: a e mākauhau mau e pane aku i kēla me kēia kanaka e nīnau mai iā 'oukou i ke kumu o ka manaoiana i loko o 'oukou me ke akahai a me ka maha‘u (I Peter 3:15, KJV).

Hō‘ike ka Baibala i ka nui o nā Karistiano ‘o iaku ha maika‘i, ma mua o ka ho'omaha‘ana o ka pilikia nui, e a‘o i nā mea he nui:

<sup>33</sup> A ‘o ka po‘e o ka po‘e na‘auao e a‘o i nā mea he nui (Daniela 11:33).

No laila, ‘o ke a‘o‘ana, ka ulu‘ana i ka lohomaika‘i a me ka‘ike (2 Peter 3:18), he mea ia e pono ai mākou e hana i kēia manawa. ‘O kahi o kāu kuleana ma ke Aupuni o ke Akua ‘o ka hiki ke a‘o. A no ka po‘e ‘o iaku ha hilina‘i, ‘o Philadelphian (Revelation 3: 7-13), nā Karistiano, e komo pū kēia i ke kāko‘o‘ana i ka hō‘ike ‘euanelio ko‘iko‘i ma mua o ka ho'omaka‘ana o ke aupuni mileniuma (cf. Matthew 24:14).

Ma hope o ka ho'okumu ‘ia‘ana o ke aupuni o ke Akua, e ho'ohana‘ia ka po‘e o ke Akua e hōhua i ka ho'ihō‘i‘ana i kahi honua i pō‘ino:

<sup>12</sup> E hana no ka poe o ukou i na wahi neoneo kahiko ; E ho'okū a'e 'oe i nā humu o nā hanauna he nut. A e hapa 'ia 'oe 'o ha mea ho'oponopono i ka nahā, ka mea ho'iho'i i nā alanui e noho ai. (Isaia 58:12)

No laila, 'o ka po'e o ke Akua i noho ma ke 'ano o ke Akua i kēia au e ma'alahi ka po'e e noho ma nā kūlanakauhale (a me nā wahi 'ē a'e) i kēia manawa o ka ho'iho'i 'ana. E 'oi aku ka maiha'i o ka honua. Pono mākou e ilo i 'elele no Kristo i kēia manawa, no laila hiki rā mākou ke lawelawe i kona aupuni.

### **Ho Transformativo ka Euanelio Viaio**

I mai la o Jesu. I na e malama ukou i ka'u olelo, he poe haumana io ukou na'u. 32 A e 'ike 'oe i ka 'via'ī o, a e ho'oku'u 'ia 'oe e ka 'via'ī o" (Ioane 8:31-32). 'O ha 'ike 'ana i ka 'via'ī o e pili ana i ka 'euanelio o ke Aupuni o ke Akua e ho'oku'u rā mākou mai ka pa'a 'ana i nā mana'olana wahahē e o kēia ao. Hiki rā mākou ke kāko'o wiwo 'ole i kahi ho'olata e ho'okō 'ia - 'o ke humumana'o o ke Akua! Va ho'opunipuni 'o Batana i ke ao holo'oko'a (Revelation 12: 9) a 'o ke aupuni o ke Akua ka hopena 'via'ī o. Pono mākou e kū a kāko'o i ka 'via'ī o (cf. John 18:37).

'Vi aku ka 'euanelio ma mua o ke ola pilikino. Pono ka 'euanelio o ke aupuni o ke Akua e ho'ololi i ke kahi i kēia au:

<sup>2</sup> Mai hoohalike ukou me ko heia ao, aka, e hoano hou ukou ma ka hana hou ana i ko ukou naau, i hooviaio ai ukou i ka makemake o ke Akua, ka maihai, ka oluolu, a me ka hemolele. (Roma 12:2)

Ho'ololi 'ia nā Karistiano maoli e lawelawe i ke Akua a me nā po'e 'ē a'e:

<sup>22</sup> E na kauwa, e hoovohe ukou i ko ukou mau haku ma ke kino ma na mea a pau; <sup>23</sup> A o na mea a pau a ukou e hanai'i, e hana ukou pela me ka naau , me he mea la no ka Haku, aole na kanaka : no ka mea, ua malama ukou na ka Haku Kristo. (Kolose 3:22-24)

<sup>28</sup> No ia mea, i ka loaa ana ia kakou ke aupuni hiki ole ke hoonaueueia, e loaa ia kakou ke aloha, i mea e malama pono aku ai kakou i ke Akua me ka makau a me ka makau i ke Akua. (Hebera 12:28)

‘Oho‘a ha noho ‘ana o nā Karistiano maoli mai ko he ao nei. Va ‘ae mākou i nā kūlana o he Akua ma mua o ko he ao nei no ka pono a me ha hewa. ‘O ha po‘e pono e ola ma ha mana‘o‘i‘o (Hebera 10: 38), no ka mea e pono ai ha mana‘o‘i‘o e ola i ke ala o he Akua i kēia au. Va mana‘o‘ia nā Karistiano he ‘oho‘a loa i ko he ao nei a fakou i noho ai, ua kapa‘ia ko fakou ‘ano o ke ola ‘o “ke ala” ma he Kauoha Hou (Nā Hana 9:2; 19:9; 24:14, 22). Ke ola nei ko he ao nei me ha pipī i, ma lalo o ha mana o Tātana, i ka mea i kapa‘ia ‘o “ha ‘ao‘ao o Kainā” (Iuda 11).

‘O ka ‘Euanelio o ke Aupuni o ke Akua he ‘ōlelo ia o ha pono, ‘oli‘oli, a me ha maluhia (Roma 14:17). ‘O ka ‘ōlelo wanana, i ho‘omaopopo pono ‘ia, he mea hō‘olu‘olu (cf. I Corinthians 14: 8; I Thessalonians 4:18), ‘oi aku ha nui o ko mākou nānā ‘ana i ke ao holo‘oho‘a (cf. Luke 21:8-36). ‘O ke ala Kalikiano maoli o ke ola e alaka‘i i ka waiwai nui a me nā pōmaika‘i kino (Mareko 10: 29-30). ‘O kēia kahi o ke humu e ho‘omaopopo ai ha po‘e e noho ana he pono ko he ao nei i ke Aupuni o ke Akua. He mau ‘elele nā Karistiano no ke aupuni o ke Akua.

Ke kau nei ha po‘e Kristiano i ko mākou mana‘olana i ka ‘uhane, ‘a‘ole i ke kino, ‘oiai mākou e noho nei i kahi honua kino (Roma 8:5-8). ‘Oku ma‘u ‘etau “amanaki‘o e ongoongolelei” (Kolose 1:23). ‘O kēia kahi mea a ha po‘e Kristiano mua i ho‘omaopopo ai he nui ka po‘e e ha‘i tā Yesu i kēia tā ‘a‘ole maopopo maoli.

## 6. *Tyākō-rōmana carca sīkhavē chē kē rājya mahatvapūrṇa chē, parantu...*

Ke mana‘o‘i‘o nei nā ‘ekalesia Helene-Roma e a‘o tākou i nā ‘ano o he Aupuni o he Akua, akā pili kia tākou i ka ho‘omaopopo ‘ana i ke ‘ano maoli. **Eia kekahi la‘ana, ko** a‘o nei ka Catholic Encyclopedia i kēia e pili ana i ke aupuni.

‘O kā Kristo ... I kētā me kēia manawa o kāna a‘o ‘ana, ‘o ka hiki ‘ana mai o kēia aupuni, kona mau ‘ano like ‘ole, kona ‘ano pololei, ke ala e loa‘a ai ia mea, ke kumu nui o kāna mau ha‘i‘ōlelo, no laila ua kapa ‘ia kāna ha‘i‘ōlelo “ka ‘euanelio, o he aupuni”... hoomaha tākou e olelo no ka Ekalesia “ke aupuni o he Akua”; cf. Kol., I, 13; I Tes., ii, 12; Apoc., I, 6, 9; v. 10.

‘Viai ua kuhikuhi ‘ia ka mea i luna īā “Col., I, 13; I Tes., ii, 12; Apoc., I, 6, 9; v. 10,” ina e nana ve ia mau mea, e ike ve avele kekahi o ia mau pauku e olelo ana i kekahi mea no **ka Ekalesia** o he Aupuni o he Akua. Ke a‘o nei tākou i ka po‘e mana‘o‘i‘o e lilo tākou i ‘āpana o he aupuni o he Akua a i ‘ole ke aupuni ‘o Jesu. Ho‘omaopopo ka Baibala he nui ka po‘e e ho‘ololi i ka ‘euanelio a huli i kahi ‘ē a‘e, he wahahē‘e (Galatia 1:8-9). ‘O ka mea kaumaha, ua hana nā mea like ‘ole.

Na‘e aho‘i ‘e Tisū, “Ko au ko e hala, mo e mo‘oni, mo e mo‘ui. ‘A‘ohe hanaka e hele mai i ha Makua he ‘ole ma o‘u nei” (Ioane 14:6). Na‘e aho‘i ‘e Pita, “Oku ‘ikai ha fakamo‘ui ‘i ha taha ‘e taha, he ‘oku ‘ikai ha hingoa kehe ‘i lalo ‘o langī ‘oku foaki ki he kakai ‘e lava ke tau mo‘ui ai” (Ngāue 4:12). Na‘e pehē ‘e Pita ki he kau Tiū kuo pau ke ma‘u ‘a e tuī ke fakatomala mo tali‘a Tisū he ne fakamo‘ui (Ngāue 2:38).

Iha ho‘oka‘awale ‘ana i kēia, ua a‘o ‘o Pope Francis e hiki ke ho‘ōla ‘ia nā mea ho‘omaloka me ka ‘ole o Jesū ma nā hana maiha‘i! Va a‘o pū ‘o ia e hiki ke ho‘ōla ‘ia nā Iudaio me ka ‘ole ‘ana īā Jesū! Eia kekahi, ‘o ia a me kekahi po‘e Helene-Roma e no‘ono‘o nei he kī i i ha ‘euanelio a me ka hui ‘ana o ka ‘ekumenika a me ka hui waena. ‘O ka mea kaumaha, ‘a‘ole maopopo īā tākou a me nā mea ‘ē a‘e i ke ko‘iko‘i o Jesū A me ka ‘euanelio maoli o he Aupuni o he Akua. Nui ha poe e paipai ana i na euanelio hoopunipuni.

Nui ka po'e e makemake e hele ma ka 'ike a me ka mana'o'i o i ka honua. Ke a'o nei ke Kauoha Hou e nānā nā Karistiano i luna:

<sup>2</sup> E manao i na mea maluna, avole ma na mea o ka honua. (Kolose 3:2)

<sup>7</sup> Yo ha mea, ke hele nei makou ma ka manaoio, avole ma ka maha. (2 Korineto 5:7)

Akā na'e, ua a'o maoli 'o Pope Pius XI e hele ma kāna 'ike 'ana i kāna halepule:

...ka Ekhlesia Katolika... 'o ia ke aupuni o Kristo ma ka honua. ('O ka 'ōlelo a Pius 'O Quas Primas).

a ha Catholic Bible 101 pūnaeweles, "ua ho'okumu 'ia ke aupuni o ke Akua ma ka honua e Iesu Kristo i ka mahahiki 33 AD, ma ke 'ano o kāna Ekhlesia, alaka'i 'ia e Peter ... ha Ekhlesia Katolika." Akā na'e, 'a'ole ma 'ane'i ke Aupuni Mileniuma o ke Akua a 'a'ole ho'i 'o ka Ekhlesia o Roma, akā aia nō ia ma ka honua. Neongo 'ohu ma'u 'e he Bisasi mo'onī 'o e "Otuā'a e "ki ki he pule'angā" (Matiu 16:19), ko kinautolu 'oku nau pehē ko ha lotu ko e pule'angā "kuo nau to'o 'a e kī 'o e 'ilo" (Luke 11:52).

Ke a'o ikaika nei ka Ekhlesia o Roma e kū'ē i he Aupuni Mileniuma o ke Akua e hiki koke mai ana, 'o ia wale nō ka "ao'ao a Antikristo" i helu 'ia ma ka Catechism official of the Catholic Church:

**676** Va ho'omaka mua ka ho'opunipuni 'ana o ka Antichrist i ka honua i kēlā me kēia manawa i hana 'ia ai ka 'ōlelo e 'ike i loko o ka mō'aukala i ka mana'olana mesia e hiki ke 'ike 'ia ma wahō o ka mō'aukala ma o ka ho'okolokolo eschatological. Va ho'ole ka Ekhlesia i nā 'ano ho'ololi o kēia ho'opunipuni o ke aupuni e hele mai ma lalo o ka inoa millenarianism... (Catechism of the Catholic Church. Imprimatur Potest Joseph Cardinal Ratzinger. Doubleday, NY 1995, p. 194)

'O ka mea kaumaha, 'o ka po'e e 'ae me ia e loa'a nā pilikia nui me ka ha'i 'ana i ka 'euanelio o ke aupuni o ke Akua i ka hopena. E lawe kekahi

weliweli e hū‘ē i ka po‘e e ho‘olaha ana (Daniela 7:25; 11:30-36). Akā, mana‘o paha‘o, ‘a‘ole anei i loko o ke aupuni ka po‘e a pau e ha‘i ana rā Yesū he Haku? ‘A‘ole, ‘a‘ole lakou. E nānā i ka mea a Yesu i ‘ōlelo ai:

<sup>21</sup> ‘A‘ole nā mea a pau e ‘ōlelo mai ia‘u, E ha Haku, e ha Haku, e komo i ke aupuni o ka lani; <sup>22</sup> He nui ka poe e olelo mai ia‘u ia la, E ha Haku, e ha Haku, aole anei makou i wanana ma kou inoa, a mahiki aku i na daimonio ma kou inoa, a hana aku hoi i na mea kupanaha he nui ma kou inoa? <sup>23</sup> Alaila e hai aku au ia lakou, Aole au i ike ia oukou; e haalele oukou ia‘u, e ha poe hana hewa. (Mataio 7:21-23)

Na‘e ‘ilo‘i ‘e he ‘Apostolo ko Paulā ‘a e “meali‘i ‘o e angahala” na‘e “fakatupu ‘a ia” (2 Tesalonika 2:7) ‘i hono taimi. Ho‘opili pū ‘ia kēia hewa i kahi mea a ka Baibala e a‘o ai i ka manawa hope i kapa ‘ia ‘o “He mea huna, ‘o Babulona Nui” (Revelation 17: 3-5).

‘O ka “mea pohihiki o ka hewa” pili i ka po‘e e ‘ōlelo nei i ka po‘e Kristiano i mana‘o‘i o ‘a‘ole pono lakou e mālama i ke kānāwai ‘umi a ke Akua, etc. kānāwai, no laila, ‘oiai lakou e mana‘o nei he ‘ano ko lakou he kānāwai o ke Akua, ‘a‘ole lakou e mālama i ke ‘ano o ka ho‘omana Karistiano a Yesu a me kāna mau luna‘ōlelo e ‘ike ai he kūpono.

Va like ko Helene-Roma me ka poe Parisaio ka poe i uhai i na kauoha a ke Akua, aka, ua olelo lakou i ka lakou mau moolelo i mea e ae ai ia mea—Va hoohewa mai o Yesu i keia hoohokoke ana (Mataio 15:3-9)! Va a‘o pū ‘o ‘Isaia e kipi ha po‘e e ‘ōlelo ana he Akua lakou i kāna kānāwai (Isaia 30:9). ‘O kēia kipi kānāwai‘ole, he mea kaumaha mākou e ‘ike nei a hiki i kēia ta.

‘O kekahi “pohihiki” ‘ike ‘ia ‘o ia ka Ekhlesia o Roma e mana‘o‘i o nei ‘o kāna mau militaristic ecumenical a me interfaith agendas e alaka‘i i ka maluhia a me kahi ‘ōlelo pili ‘ole o ke Aupuni o ke Akua ma ka honua. Ke ao mai nei ha Palapala Hemolele e pili ana i ka hui ecumenical e hiki mai ana e a‘o ana e holomua no kekahi mau makahiki (nota: hō‘ike ‘ia ka New Jerusalem Bible, kahi unuhi i‘ae ‘ia e ka Katolika):

<sup>4</sup> Kulou iho la lakou imua o ka deragona, no kona haawi ana i ka mana no ka holoholona; a kūlou ihola lakou i mua o ka holoholona. ‘I a‘ela, ‘O wai ū ka mea hiki ke ho‘ohālikelike me ka holoholona? ‘O wai ka mea hiki ke hakakā?’<sup>5</sup> Va ‘ae ‘ia ka holoholona e ha‘i i kāna kaena a me nā ‘ōlelo hō‘ino, a e ho‘oihaika i nā malama he

*kanahākumamāluia;*<sup>6</sup> A olelo aku la ia i na olelo hoino i he Akua, i kona inoa, i kona halelewa i ka lani, a me ka poe a pau i noho malaila.  
<sup>7</sup> Va ‘ae ‘ia e kaua aku i ka po‘e haipule a lanakila rā lakou, a ua hā‘awi‘ia ka mana ma luna o kētā me kēia lakui, a me nā ‘olelo, a me nā lakui kanaka;<sup>8</sup> A e hoomana aku na kanaka a pau o ke ao nei ia ia, via hoi na kanaka a pau i kakau ole ia ko lakou inoa mai ka hookumu ana mai o ke ao nei iloko o ka buke o ke ola a ke Keikihipa.<sup>9</sup> O ka mea lohe, e hoolohe mai ia;<sup>10</sup> O ka po‘e no ka pio ‘ana i ka pio; ka poe no ka make i ka pahikaua, a i ka make i ka pahikaua. ‘O ia ke kumu e pono ai i ka po‘e haipule ke ho‘omanawanui a me ka mana‘o‘iō. (Hoikeana 13:4-10, NYB)

*Ke ao mai nei ka Baibala i ka hui ana o Babulona i ka manawa hope:*

I Hele mai la kekahi o na anela ehiku ia lakou na hue ehiku, e olelo mai ia‘u, i mai la. E hele mai a hoike aku au ia oe i ka hoopatia o ka wahine hookamahama nui e noho ana ma ka nohoalii<sup>ma‘na</sup> wai he nui loa; Va hookamahama lakou ia lakou iho, a nana hoi i ona ai i na kanaka a pau o ke ao nei i ka waina o kona moe kolohe ana.<sup>3</sup> Lawe ae la ia ia‘u ma ka uhane i ka waonahele, a ike aku la au i kekahi wahine e holo ana ma ka holoholona ulaula, ehiku ona poo a me na pepeiaohao he umi, a ua hakahua na inoa hoino a puni.<sup>4</sup> Va ‘ae‘ahu‘ia ka wahine i ke kapa ponā me ka ‘ula‘ula, a ‘alohilohi i ke gula, a me nā mea nani, a me nā momi;<sup>5</sup> Va hakahua ma kona leo he inoa, he inoa huna: ‘Babulonia Nui, ka makuwahine o na wahine hookamahama a pau, a me na hana haumia a peu me ka honua.’<sup>6</sup> Va ike au ua ona ia, ua ona i ke koko o ka poe haipule, a me ke koko o ka poe i pepehi ia Jesu; a i ko‘u ‘ike ‘ana rā ia, ua pohihihī loa au. (Hoikeana 17:1-6, NYB)

<sup>9</sup> ‘O ka naauao keia. ‘O nā po‘o ‘ehiku, ‘o ia nā pu‘u ‘ehiku, kahi e noho ai ka wahine...<sup>18</sup> O ka wahine au i ike ai, via ke kulanahauhale nui nona ha mana maluna o na‘ili a pau o ka honua. (Hoikeana 17:9, 18, NYB)

<sup>1</sup> MAHOPPE iho o keia, ike aku la au i ka anela hou e iho mai ana, mai ka lani mai, me ka mana nui i haawīia nona; ua alohi ka honua i kona nani.<sup>2</sup> Ho‘ōho‘o‘ia i kona leo nui, Va hā‘ule ‘o Babulona, ua hā‘ule ‘o Babulona Nui, a ua lilo ia i hale no nā daimonio, a i hale ho‘i no nā ‘uhane ‘ino a pau, a me nā manu haumia, a me nā manu ‘ino.<sup>3</sup> Va inu loa ko na aina a pau i ka waina o kona moe kolohe ana; Va moekolohe nā ali‘i a pau ma ka honua rā ia iho, a ua waiwai nā mea kālepa a pau i

kāna ‘ano kolohe.<sup>4</sup> Olelo mai kekahi leo mai ka lani mai; Va lohe au i ka ‘ōlelo ‘ana mai, **E ho‘u po‘e Kanaka, e ha‘olelo ‘oukou mai ona aku, i ‘ole ai ‘oukou e homo pū me kāna mau hewa, a e loa‘a rā ‘oukou nā ma‘i like ‘ole.**<sup>5</sup> Va pī i aku kona hewa i ka lani, a ua mana‘o ke Akua i kona mau hewa;<sup>6</sup> Eku pālua ‘ia ‘o ia e like me kāna i koi ai. Pono e loa‘a rā ia kahi kā‘aha ikaika pālua o kāna hui pono‘i.<sup>7</sup> ‘O kētā me kēia o kona hanohano a me kāna ‘olī olī e ho‘ohālikelike ‘ia me ka ‘eha a me ka ‘eha. Va noho alī i au i ka mō‘iwahine, mana‘o ‘o ia; ‘A‘ole wau he wahine kāne make a ‘a‘ole au e ‘ike i ke kaumaha.<sup>8</sup> Yo ka mea, i ka la hookahi, e kau mai na mea ino maluna ona, o ka mai, a me ke kanikau, a me ka wi. E puhi ‘ia ‘o ia i ka lepo. ‘O ka Haku ke Akua nāna i ho‘ohewa rā ia he mana.<sup>9</sup> E hiki mai auanei ke kanikau a me ka uwe ana ia ia e na‘ili o ka honua, ka pōe i moe kolohe me ia, a i hookani pu me ia. ‘Ike tākou i ka uahi i kona ‘ā ‘ana. (Revelation 18:1-9, NYB)

Ma Zekaria, ua ao aku ka Baibala e pili ana i ka hiki ana mai o Babulona a hō‘ike mai ‘a‘ole hiki ke hui pono a hiki i ka wā e ho‘i mai ai ‘o Iesū:

<sup>10</sup> E nana aku! Nāna i waho! E holo oukou mai ka aina akau mai, wahi a Yehova, no ka mea, ua hoopuehu au ia oukou i na makani eha o ka lani, wahi a Yehova.<sup>11</sup> E nana aku! E hoopakele ve, e Ziona, e noho pu me ho kaikamahine o Babulona.

<sup>12</sup> Yo ka mea, penei ka olelo ana mai a Yehova Tabaota, no ka mea, ua haawia mai ka nani

ia‘u, no nā tāhui kanaka nāna ‘oe i hav, ‘O ka mea ho‘opā rā ‘oe, ho‘opā ia i ka ‘ōhi‘a o ko‘u maka.<sup>13</sup> ‘Ānō ho‘i, e ho‘oluliluli au i ko‘u lima ma luna o tākou, ae hav ‘ia tākou e ka po‘e a tākou i ho‘okauwā ai. A laila e ‘ike ‘oe ua ho‘ouna mai‘o Yehova Tabaota ia‘u.<sup>14</sup> E oli, e olioli, e ke kaikamahine o Ziona;<sup>15</sup> A ia la, e hoohuliiia na lahuikanaka he nui no Yehova. ‘Ae, e lilo tākou i po‘e kānaka nona, a e noho pū tākou me ‘oukou. A laila e ‘ike ‘oe ua ho‘ouna mai‘o Yehova Tabaota ia‘u i ou ū. <sup>16</sup> E lilo no o Yehova i ka Yuda, i kona kuleana ma ka aina hoano, a e hoonoho hou ia Yerusalemena nona. (Zekaria 2:10-16, NYB; ‘ike ‘ia ma nā ‘olelo KJV / NKJV ua helu ‘ia nā paukū e like me Zekaria 2:6-12)

‘O nā hui ecumenical a me nā hui like ‘ole a United Nations, Vatican, nā Protestant he nui, a me nā alaka‘i Orthodox hikina e ho‘olaha nei, ua ho‘ohewa ‘ia e ka Baibala a ‘a‘ole pono e paipai ‘ia. Nā‘e fakatokanga ‘a Tisū ki he kakai ‘oku nau pehē ‘oku nau muimui ‘i ate ia ‘a ia te nau “fakakaa‘i ‘a e tokolahi” (Mātiu 24:4-5). ‘O ka nui o ka ecumenism e pili ana i ka “holo lio ke‘ohe‘o” o ka Hō‘ike 6: 1-2 (‘a‘ole ‘o Yesu) a me ka wahine ho‘ohamakama o ka Hō‘ike 17.

*Hangē ko Taharia, na‘e ako‘i foki‘e he ‘Apostololo ko Paulā‘e ‘ihai ke hoko ‘a e tuitaha mo‘onī kae‘oua ke hili hono foki mai‘a Tisūū:*

<sup>13</sup> A hiki kakou a pau i ka lokahi ma ka manavio a me ka ike i ke Keiki a ke Akua, a lilo kakou i hanaha hemolele, i oo loa me ka pono o Kristo. (Efeso 4:13, NYB)

‘O ka po‘e i mana‘o‘i‘o i kēia hui ‘ana ma mua o ka ho‘i ‘ana mai o Yesū, ua hewa fākou. ‘Via‘i‘o, i ka wā e ho‘i mai ai‘o Yesū, e ho‘opau ‘o ia i ka hui ‘ana o nā fāhui e hui hū‘ē fā ia:

<sup>11:15</sup> A laila, puhi ka ‘ānela ‘ehiku i kāna pū, a lohe ‘ia nā leo e kāhea ana ma ka lani, e kāhea ana, ‘Oa lilo ke aupuni o ke ao nei i aupuni no ko kākou Haku a me kāna Kristo, a e noho ali‘i‘o ia i ke ao pau ‘ole. <sup>16</sup> Kulu iho la na lunekahiko he iwakeluakumamaha, e noho ana imua o ke Akua, a hoopa aku la i ka lepo me ko lakou lae e hoovmana ana i ke Akua‘i kou mana nui a ho‘omaha i kou noho ali‘i‘ana. <sup>17</sup> ‘Oa haunaele ko na aina e, a ua hiki mai ka manawa e hoohewaia‘i ka poe make, a me kau poe hauwa, na kaula, a me ka poe haipule, a me ka poe makau i kou inoa, o ka poe lili‘i a me ka poe nui. . ‘Oa hiki mai ka manawa e luku ai i ka poe e luku ana i ka honua.’ (Hoikeana 11:15-18, NYB)

<sup>19:6</sup> A lohe au i ka leo o ka lehulehu, e like me ka halulu o ka moana a me ka halulu nui o ka hekili, e pane ana, ‘Aleluia! ‘Oa hoomaka he aupuni o Jehovah ko kakou Akua Mana; . . . <sup>19</sup> A laila ‘ike akula au i ka holoholona, a me nā ali‘i a pau o ka honua, a me ko fākou po‘e kaua, ua ‘āhoakoa fākou e kaua aku i ka mea ho‘oholo lio a me kona po‘e kaua. <sup>20</sup> Akā, ua pio ka holoholona, a me ke kāula wahahē‘e i hana i nā hana mana no ka holoholona, a ma o fāua fāua ua ho‘opunipuni i ka po‘e i‘ae i ka hō‘ailona o ka holoholona, a me ka po‘e i ho‘omana i kona hī‘i. ‘Oa kiola ola ‘ia fāua ‘elua i loko o ka loko wela o ka lua‘i pele. <sup>21</sup> ‘O ka po‘e i koe a pau, ua pepehi‘ia fākou i ka pahi kaua a ka

*Mea hololio, ka mea i puka mai mai loko mai o kona waha, a ho'omā'ona nā manu a pau i ko lākou 'i o...<sup>20:4</sup> A laila, 'ike au i nā noho ali'i, kahi i noho ai lākou, a ua hā'awi 'ia ka mana e ho'oponopono ai. Va ike au i na uhane o ka poe a pau i okiia ke poo no ko lākou hoike ana no Yesu, a no ka hai ana i ha olelo a ke Akua, a me ka poe hoole i ka hoomana aku i ka holoholona a me kona hii, aole i ae i ka hoailona ma ko lākou lae a me na lima; ola lākou, a noho ali'i pu me Kristo i hoohaki tausani makahiki. ( Hoikeana 19:6 , 19-21; 20:4 , YJB)*

*E ho'omaopopo he pono e luku 'o Yesū i nā pū'ali koa o he ao nei i hui pū 'ia rā ia. A lailla e noho ali'i 'o ia a me ka po'e haipule. 'O ia ka manawa e hui pono ai ka mana 'o' i o. Ko e me'a fakamamahī, 'e fanongo 'a e tokolahi ki he kau faifekau loi'oku lelei, ka 'oku 'ikai, hangē ko e fakatokanga 'a e 'Aposetolo ko Paulā (2 Kolinitō 11:14-15). Ina i maopopo maoli i ka Baibala a me ka euanelio o he Aupuni o he Akua, aole e kaua aku ia Yesu.*

## 7. Šā mātē bhagavānanum rājya

‘Oiai makemake nā kānaka e mana‘o he akamai loa mākou, aia nā palena o ko mākou ‘ike, akā ‘o ha “ike ‘ole” o he Akua (Salamo 147:5).

‘Oia ke kumu e kōmo ai ke Akua e ho‘oponopono i kēia honua.

‘Oiai he nui ha po‘e i mana‘o‘i‘rō ike Akua, ‘a‘ole makemake ka hapa nui o nā kānaka e ola e like me kānaka kuhikuhi maoli. E nānā i kēia mau mea:

<sup>8</sup> Va hoike mai via ia ve, e ke hanaka, i ka mea maihai; He aha ka mea a ka Haku e koi mai ai rā‘oe, ‘O ka hana pono, E makemake i ke aloha, A e hele ha‘aha‘a me kou Akua? (Mika 6:8)

‘O ka hele ha‘aha‘a me ke Akua, ‘a‘ole ia he mea i makemake maoli ke hanaka e hana. Mai ka wā o ‘Adamu faua ‘o ‘Ewa (Genesis 3:1-6), ua koko nā kānaka e hiltina‘i rā fākou iho a me kā fākou mau mea mua, ma mua o ko he Akua, ‘oiai‘o kāna mau kauoha (Exodus 20:8-17).

Ke a‘o mai nei ha Buke Proverbs:

<sup>5</sup> E paulele i ka Haku me kou naau a pau, Mai hilinai i kou ike iho; <sup>6</sup> Ma kou mau avao a pau e hooiaio ia ia, A nana no e kuhikuhi i kou mau alanui. <sup>7</sup> Mai ho‘ona‘auao i kou maka iho; E maha‘u rā Īchova a e ha‘alele i ka hewa. (Palo 3:5-7)

Akā na‘e, ‘a‘ole hilina‘i nui ha po‘e i ke Akua me ko fākou nā‘au a pau a kali paha rā ia e kuhikuhi i ko fākou mau wāwae. He nui ha po‘e i ‘ōlelo e hana fākou i ka makemake o ke Akua, akā ‘a‘ole e hana. Va ho‘opunipuni ‘ia ke hanaka e Sātana (Revelation 12:9) a ua kā‘ule‘o ia no nā kuko o ke ao nei a me ha‘ha‘aheo o ke ola’ (I Ioane 2:16).

No laila, nui ha po‘e i hele mai me kā fākou mau mo‘omeheu ho‘omana a me nā aupuni honua, no ka mea, mana‘o fākou ua ‘ike maika‘i fākou. Akā na‘e, ‘a‘ole fākou (cf. Teremia 10:28) ‘a‘ole ho‘i e mihi maoli.

‘Oia ke kumu e pono ai ke aupuni o ke Akua (cf. Matthew 24: 21-22).

E no‘ono‘o i ha Pomeika‘i

‘O kekahi o nā ‘ōlelo haulana loa a Iesu i hā‘awi mai ai, ‘o ia nā ‘ōlelo ho‘omaika‘i, āna i hā‘awi ai i kāna ha‘i ‘ōlelo ma ka mauna‘oliva.

Enānā i kekahi o kāna i ‘ōlelo ai:

<sup>3</sup> Pomaikai ka poe hune ma ka naau, No lakou he aupuni o ka lani. <sup>4</sup> Pomaikai ka poe uwe, E hooluoluia lakou, <sup>5</sup> Pomaikai ka poe ahahai, No lakou ka honua, <sup>6</sup> Pomaikai ka poe pololi a makewai i ka pono, No ka mea, e hoomaonaia lakou, <sup>7</sup> Pomaikai ka poe aloha, No ka mea, e alohaia mai lakou, <sup>8</sup> Pomaikai ka poe maemae ma ka naau, No ka mea, e ike lakou i he Akua, <sup>9</sup> Pomaikai ka poe uwao, no ka mea, e kapaia lakou he poe keiki na ke Akua, <sup>10</sup> Pomaikai ka poe i hoomaauiia mai no ka pono, no ka mea, no lakou he aupuni o ka lani. ( Mataio 5:3-10 )

Aia i loko o ke aupuni o ke Akua (cf. Mark 4: 30-31), i kapa pinepine ‘ia ‘o ke aupuni o ka lani e Mataio (cf. Matthew 13: 31), kahi e ho‘okō ‘ia ai kēia mau ‘ōlelo ho‘omaika‘i. Aia i loko o ke aupuni o ke Akua e ho‘okō ‘ia ai ka ‘ōlelo ho‘ohiki no ka po‘e ahahai e ho‘oili i ka honua a me ka po‘e ma‘ema‘e e ‘ike i he Akua. E hakali i ka ‘euanelio o nā pōmaika‘i ma ke Aupuni o ke Akua!

### Pono ho ho Akua aveo

‘O ka ‘via‘i o ‘o ke Akua ke aloha (I John 4: 8 , 16) a ‘o ke Akua ‘a‘ole pono‘i. Ho‘ike nā kānāwai o ke Akua i ke aloha i he Akua a me ko kākou hoalauna (Mareko 12:29-31; Iahobo 2:8-11). ‘O nā ‘ao‘ao o ke ao nei he mana‘o pilikino a pau i ka make (Roma 8:6).

Enānā i ka Baibala e hō‘ike ana i nā Karistiano māvoli e mālama i nā kauoha:

<sup>1</sup> O ka mea i manavio o Iesu ka Mesia, ua hoohanauia mai ia e ke Akua: a o ka mea i aloha aku i ka mea nana i hoohanau, via ke aloha i ka mea nana i hoohanau. <sup>2</sup> Ma keia mea i ike ai kakou ua aloha kakou i na keiki a ke Akua, ke aloha aku kakou i he Akua a me ka malama ana i kana mau kauoha. <sup>3</sup> No ka mea, eia ke aloha i ke Akua, e malama kakou i kana mau kauoha. A me kana mau kauoha

avele kaumaha. (I Ioane 5:1-3)

‘O nā “kauoha a pau a he Akua he pono” (Galatians 11:17). He maemae kona mau avao (1 Titus 1:15). ‘O ha mea kaumaha, nui ha po‘e i ‘ae i nā ‘ano like ‘ole o ka “hewa” a ‘a‘ole i ‘ike ‘a‘ole i hele mai ‘o Iesū e ho‘opau i ke kānāwai a me nā kāula, akā e ho‘okō rā lakou (Matthew 5:17), ma ha wehewehe ‘ana i ko lakou ‘ano maoli a ho‘onui rā lakou ma mua o ka mea he nui, mana‘o (eg Matthew 5:21-28). Na‘e aho‘i ‘e Iesū “ko ia ia ‘okū ne fai mo aho‘i ‘a ia, ‘e ui ia ‘a e me‘a lahi ‘i he pule‘anga ‘o e langī” (Matthew 5:19) (“o e ngaaahi fo‘i lea ko e ‘Apuitaki‘ ‘o e ‘Otuā‘ mo e ‘pule‘anga ‘o e langī” ‘oku fakapuli ia).

‘Oku aho‘i ‘e he Tohi Tapū ‘oku mate ‘a e tui ‘oku ‘ihai ha ngāue (Tēmisi 2:17). He nui ha po‘e i ‘ōlelo e hahai rā Iesu, akā ‘a‘ole lakou e mana‘o‘i o i kāna mau a‘o ‘ana (Matthew 7: 21-23) a ‘a‘ole e ho‘ohālike rā ia e like me ha mea e pono ai (cf. 1 Corinthians 11: 1). “‘O ha hewa ka lawehala ‘ana i ke kānāwai” (1 Yoane 3:4, KJV) a ua hewa nā mea a pau (Roma 3:23). Tia na‘e, ke ho‘ike nei ha Balbala e lanakila ana ke aloha ma luna o ka ho‘okolokolo (James 2:13) ‘oiai he ho‘otata maoli he Akua no nā mea a pau (cf. Luke 3: 6).

‘A‘ole e holo nā ho‘onā kanaka, ma waho o nā ‘av‘av o ke Akua. ‘I he pule‘anga milenia, ‘e pule‘a e Tisuu‘aki “a e koopto hao” (Takahā 19:15), pea ‘e ma‘u ‘a e lelei ‘i he taimi ‘e mo‘ui ai ‘a e kakai ‘i he hala ‘o e ‘Otuā. **Loa‘a nā pilikia a pau o ha honua no ha hō‘ole ‘ana o nā kāhui o kēia ao i ha ho‘ole ho‘Akua a mo kāne kānāwai.** Hō‘ike ha mō‘aukala ‘a‘ole hiki i ke kanaka ke ho‘oponopono i nā pilikia o ke kātāulu:

<sup>26</sup> Yo ha mea, o ha manao ma he kino, he make ia; <sup>27</sup> Yo ha mea, o ha manao ma he kino, he inaina ia i ke Akua; no ha mea, aole ia malalo o ke kanawai o ke Akua, aole loa e hiki. <sup>28</sup> Nolaila, o ha poe ma he kino, aole e hiki ia lakou ke hooluolu i ke Akua. (Roma 8:6-8)

Pono nā Karistiano e nānā i ka ‘uhane, a ua hā‘awi ‘ia i ka ‘Uhane o ke Akua e hana pēta i kēia au (Roma 8: 9), ‘oiai ko mākou mau nāwaliwali.

<sup>26</sup> Yo ha mea, ke ike nei oukou i ko oukou heaia ana, e na hoahanau, aole nui ha poe naauao ma he kino, aole nui ha poe ihaiha, aole nui ha poe hanohano i waeia. <sup>27</sup> Aha, ua koho mai ke Akua i ka poe naauao o ke ao nei i mea e hilahila ai ka poe naauao. <sup>28</sup> A o na mea haahaa o ke ao nei, a me na mea i hoowahawahaia, na ke Akua i wae mai, a me na mea ole, i mea e hoopau ai i na mea maoli. <sup>29</sup> I haena ole ai kekahī kanaka imua o kona alo. <sup>30</sup> Aha, nona oukou iloko o Kristo Iesu, ka

*mea i lilo i naauao no kakou mai he Akua mai, a i pono, a me ka hemolele, a me ka <sup>hoolapanai</sup>; (1 Korineto 1:26-31)*

Ekona ha poe Kristiano i ko ke Akua manao! Ke hele nei mākou ma ka mana‘o‘i o i kēia manawa (2 Corinthians 5: 7), nānā i luna (Kolosa 3: 2) ma ka mana‘o (Hebera 11: 6). E ho‘opōmaika‘i‘ia mākou no ka mālama ‘ana i nā kaupoha a he Akua (Hō‘ike 22:14).

### **No ho aha ha ‘euanelio o he aupuni o he Akua?**

Mana‘o ha po‘e Protestant i ko lākou ‘ae ‘ana rā Jesū i mea ho‘ōla, ua ‘imi lākou i he aupuni o he Akua. Mana‘o ha po‘e Katolika i ka po‘e i bapetizo ‘ia, ‘viai he kamali‘i, ua komo lākou i ko lākou hale pule ma he ‘ano he aupuni. Mana‘o ha po‘e Katolika a me ka Eastern Orthodox e ‘imi nei lākou i he aupuni o he Akua ma o nā ‘aha‘aina, a me nā mea ‘ē a‘e. ‘Viai e bapetizo ‘ia ka po‘e Kalikiano, ‘ike nā Greco-Roman-Protestant i ka honua e ho‘oponopono i nā pilikia o he kanaka. Loo‘a rā lākou kahi mana‘o honua (cf. Roma 8:6-8).

‘O ka ‘imi mua ‘ana i ke Aupuni o he Akua (Mataio 6:33) ‘o ia ka Dhyēya o ke ola no nā Karistiano. ‘O kahi Dhyēya, ‘a‘ole e nānā i ka honua no nā ho‘onā, akā i he Akua a me kāna mai ‘ao‘ao. ‘O ha ‘euanelio o he aupuni o he Akua e ho‘ololi i ko mākou ola.

Va ‘ōlelo ha Baibala e noho ali‘i i ka po‘e Kristiano me Jesū, akā ‘ike anei ‘oe ‘o ia ke ‘ano o nā Karistiano maoli e noho ali‘i i ma luna o nā kūlanakauhale? Va a‘o ‘o Jesū:

<sup>12</sup> □ ‘O kehahi ali‘i i hele i ka ‘āina mamao aku e loa‘a rā ia ke aupuni, a e ho‘i mai.<sup>13</sup> Hea aku la ia i na kauwa ana he umi, haawi aku la ia lākou i na mina he umi, a i aku la ia lākou. E hana oukou a hoi mai au.<sup>14</sup> Akā, ua inaina kona po‘e kānaka rā ia, a ho‘ouna akula i ‘elele ma hope ona, ‘i takula, ‘A‘ole mākou makemake i ali‘i i kēia kanaka ma luna o mākou.

<sup>15</sup> A i kona hoi ana mai, ua loaa ia ia ha

aupuni, kena ae la ia i keia poe kauwa ana i haawi aku ai i ke kala, e kīia mai io na la, i ike ai via i ha nui o ka waiwai i loaa i kela hanaka i keia kanaka ma ke kuai ana.<sup>16</sup> Alaila hele mai la ka mua, i mai la, E

*ke Kumu, ua loaa i kau paona ka umi mina.*<sup>17</sup> *Iaku la hela ia ia, Pono, e ke kauwa maihai; no ka mea, ua malama pono oe i ha mea uuku, ia oe ka mana maluna o na kulanakauhale he umi.*<sup>18</sup> *A hele mai la ka lua, i mai la, Eke Kumu, ua loaa i kau paona na paona elima.*<sup>19</sup> *I mai la hoi via ia ia, Bia no hoi oe maluna o na kulanakauhale elima.* (*Luka 19:12-19*)

*E malama pono i kau mea li’ili’i i keia manawa. E loa’ a i nā Karistiano ha manawa e noho alii i ai ma luna o nā kūlanakauhale maoli, ma ke aupuni maoli. Na’ e pehē foaki’ e Tisū, “‘Oku’ iate au ho hoku totongi, ke foaki ki he tangata kotoa pē ‘o fahatatau ki hono ngāue” (*Fakahā 22:12*). He papahana ko ke Akua (*Toba 14:15*) a he wahi (*Ioane 14:2*) no ka po’ e e pane maoli rā ia (*Ioane 6:44; Ho’ike 17:14*). ‘O ke aupuni o ke Akua no ka mea maoli a hiki rā ‘oe ke ilo i ‘apana o ia!*

*Uka ho’omaka ‘ana o 2016, ua loa’ a i ka puhe mo’olelo Science kahi ‘atikala i kapa ‘ia ‘o “The power of crowds” i hō’ike ‘ia e hiki i ka na’auao artificial a me ka crowdsourcing ke ho’oponopono i nā “pilikia hewa” e kū nei i ke kanaka. Akā na’ e, ‘a’ole maopopo ha ‘atikala i ke ‘ano o ka hewa, e waiho wale pehea e ho’oponopono ai.*

‘O ka hui pū ‘ana, ‘oko’ a mai ka hahai ‘ana i nā ‘ao’ao ‘via’i’ o o ke Akua, e like me ka ho’opa’i ‘ia e hā’ule i ka 21<sup>st</sup> century e like me ka ho’i ‘ana ma hope o ke Kahinahina Nui i ka wā i hui pū ai ke kanaka e kūkulu i ka hale kia’i’ ole o Babela (*Genesis 11:1-9*).

‘O nā pilikia ma ka honua, ma nā wahī e like me ka Hikina Hikina (“viai nā mea i mana’o ‘ia e loa’ a i ke kino, e like me Daniel 9:27a; I Tesalonika 5:8), ‘a’ole e ho’oponopono ‘ia e nā kanaka - pono mākou i ka maluhia o ke Aupuni o ke Akua (*Roma 14: 17*).

‘A’ole e ho’oponopono ‘ia nā pilikia o ka ho’oweliweli honua, ‘viai nā lanakila i mana’o ‘ia (cf. *Ezekiel 21: 12*) e ka po’e ho’opunipuni ma United Nations (cf. *Revelation 12: 9*) - pono mākou i ka hau’oli a me ka hō’olu’olu o ke Aupuni o ke Akua.

‘A’ole e ho’oponopono ‘ia nā pilikia o ke kaiapuni e ka hui honua, ‘viai e kōkua nā tāhui o ka honua i ka luku ‘ana i ka honua (*Revelation 11:18*), akā e ho’opau ‘ia tākou e ke Aupuni o ke Akua.

‘A’ole e ho’oponopono ‘ia nā pilikia e pili ana i ka moeholohe, ka ho’ohemo ‘ana, a me ke kū’ai ‘ana i nā ‘āpana kino o ke hanaka e USA (cf. Revelation 18:13), akā ma ke Aupuni o ke Akua.

‘O ka ‘ai’ē nui i loa’ a rā ‘Amelika, UK, a me nā tāhui ‘ē a’ e he nui, ‘a’ole ia e ho’opau ‘ia ma o ka ho’olaha ‘ana o ka honua, akā ma hope (ma hope o ka luku ‘ia ‘ana ma Habakkuk 2: 6-8) e ke Aupuni o ke Akua.

‘A’ole e ho’oponopono ‘ia ka na’ aupō a me ka ho’ona’auao ‘ole e ka United Nations - pono mākou i ke Aupuni o ke Akua. ‘A’ole e ho’opau ‘ia ka hakakā ho’omana e kehahi hui ecumenical-interfaith e ‘ae nei i ke ola ma waho o Jesu ‘via’ī o o ka Baibala. ‘O ka hewa ka PQZQKQA ma ka honua a no ia mea, pono mākou i ka mōhai a Jesu a me kona ho’i ‘ana mai i ke aupuni o ke Akua. ‘A’ole i loa’ a i ka ‘epekema lapa’ au hou nā pane āpau no ke olakino hanaka - pono mākou i ke Aupuni o ke Akua.

‘A’ole e ho’oponopono ‘ia nā pilikia pololi e nā meaola i ho’ololi ‘ia e ka genetically e waiho ana i nā ‘āpana o ka honua i ka pōloli ma muli o ka pau ‘ole o nā mea hanu - pono mākou i ke Aupuni o ke Akua.

‘O ka ‘ilihune nui ma nā ‘āpana o ‘Apeliha, ‘Asia, a me nā wahī ‘ē a’ e, ‘oiai e pōmatka’i ana no kehahi manawa mai ka manawa hope ‘Babulonia’ (cf. Hō’ike 18: 1-19), ‘a’ole ia e ho’ona’ i ka pilikia o ka ‘ilihune - pono mākou i ke Aupuni o ke Akua. ‘O ka mana’o, ma waho a’ e o Jesū, hiki i ke hanaka ke lawe mai i ka utopia i kēia ‘ano hewa o kēia wā’ he ‘euanelio wahāhe’ e ia (Galatia 1: 8-10).

‘O ka pae milentiuma o ke Aupuni o ke Akua he aupuni maoli ia e ho’okumu ‘ia ma ka honua. E ho’okumu ‘ia ma luna o nā kānāwai aloha o ke Akua a me ke Akua aloha i alaka’i. E noho alti i ka po’e haipule me Kristo no ho’okahi tausani mahahiki (Revelation 5:10; 20:4-6). E komo pū ana kēia aupuni i ka po’e i loko o ka ‘Ehalesia o ke Akua, akā ‘a’ohe palapala hemolele i ‘ōlelo ‘o ke Aupuni o ke Akua ‘o ia ka Ehalesia (Katolika a i ‘ole). Va kū’ē ka ‘Ehalesia Roma i ke a’o ‘ana o ka mileniuma, a ma hope aku e kū’ē ikaika loa ia i ka ‘euanelio o ka Baibala i ko kākou kokoke ‘ana i ka hopena. E loa’ a paha kēia i ka ho’olaha media nui e hiki ke kōkua i ka ho’okō ‘ana i ka Mataio 24:14.

‘I he’ene fa’ahinga faka’osi, ‘e kau ai ‘e he Pule’anga ‘o e ‘Otua ‘a e “Selusalema Fo’ou, a ia ‘oku ‘alu mei he langi mei he ‘Otua” (Fakahā 21:2)

pea mo hono ma'u angā 'e 'ihai te nau pau. 'A'ole he hewa hou, 'a'ole haumaha, 'a'ole make.

'O ha ha'i 'ana a me ka ho'omaopopo 'ana i ka 'euanelio o ke Aupuni o ke Akua he kumuhanā nui o ka Baibala. Va av mai ha poe kahau o ke Kauoha Kahiko no ia mea. Ya Yesu, Paulo, a me Ioane i a'o e pili ana i ia mea. 'O ha ha'i ūlelo 'Kalikiano' hahiko loa i ola ma waho o ke Kauoha Hou i a'o 'ia e pili ana. Va a'o ahu nā alaka'i Kalikiano o ke kenekulita mua, e like me Polycarp faua 'o Melito. Ke a'o nei mākou i ka Thalesia Ho'omau o ke Akua i kēia tā. E ho'omana'o 'o ke aupuni o ke Akua he kumuhanā mua a ha Baibala e hō'ihe ai a Yesu i ha'i ai (Mark 1:13). 'O ia ho'i ka mea āna i ha'i ai ma hope o ke alahouana (Acts 1:8) - a he mea ia e 'imi mua ai nā Karistiano (Matthew), 6:33).

'A'ole pili wale ka 'euanelio i ke ola a me ka make 'ana o Yesū. 'O ha mana'o nui o ka 'euanelio a Yesu a me kāna po'e haumāna i a'o ai, 'o ia ke aupuni o ke Akua e hiki mai ana. 'O ha 'euanelio o ke aupuni e pili ana i ke ola ma o Kristo tā, akā 'o ke a'o 'ana i ka hopena o nā aupuni hanaka (Revelation 11:15).

Mana'o, na'e ako'i 'e Otuā 'e 'ihai ke hoko mai 'a e ngata'angā hae 'ouana'a ne malanga 'a e vngvngolelei 'o e pule'angā ki he māmanī ko ha fakamo'oni ki he ngaahi pule'anga kotoa pē (Matiu 24:14). A he hana nei kētā ha'i ūlelo i kēia manawa.

'O ha nūhou maika'i 'o ke Aupuni o ke Akua ka hopena i nā pilikia e kū nei i ke hanaka. Akā, 'a'ole makemake ka hapa nui e kāko'o, 'a'ole ho'olohe, 'a'ole makemake e mana'o'i o i ka 'oia'i o. 'Oku mo'ui ta'engatā 'a e Pule'anga 'o e 'Otuā (Matiu 6:13), ka "oku mole 'a e māmanī" (I Kolinitō 7:31).

'O ha ho'olaha 'ana i ka 'euanelio 'oia'i o ke Aupuni o ke Akua kahi mea a mākou i ka Ho'omau Thalesia o ke Akua e ko'iko'i nei. 'Oku tau seinga ke aho'i 'a e me'a kotoa pē 'oku aho'i 'e he Tohi Tapū (Matiu 28:19-20), 'o hau ai 'a e Pule'anga 'o e 'Otuā (Matiu 24:14). 'Oiai mākou e kali nei i kētā aupuni, pono mākou e a'o a hahai i nā ala o ke Akua a hō'olu'olu i nā po'e e makemake e mana'o'i o i ka 'oia'i o.

Aole anei e pono ia oukou ke kokua i ka hai ana i ka euanelio no ke aupuni o ke Akua e hiki mai ana? E manaoio anei oe i ka euanelio o ke aupuni o ke Akua?

## *Patsūnīgū galgū vieta kurā*

*Yu'esa ē ophise opha dha Patsūnīgū galgū vieta kurā. Khate sthita chē: 1036 Dabalyu. Grāndā ēvan'yū, grōvara bīca, kēlipōrniyā, 98433. Yūnēsa ē: Vēbasā 'nā [www.ccog.org](http://www.ccog.org).*

### *Patsūnīgū galgū vieta kurā (CCOG) Vēbasā 'nā*

**CCOG. A. TIA** Ā sā 'nā ēsīyā para dhyāna kēndrita karē chē.

**CCOG. TW** Ā sā 'nā bhāraṇya vārasānā tōkō tarapha lakṣita chē.

**CCOG. TW** Ā sā 'nā yurōpa tarapha lakṣita chē.

**CCOG. YZ** Ā sā 'nā n yujhīlēnda anē brāhma vanśam prsthabhūmi sāthē an'ya tōkō tarapha lakṣita chē.

**CCOG. VRG** Ā mukhya vēbasā 'nā chē Patsūnīgū galgū vieta kurā. Tē tamāma khaṇḍomām tōkōnē sēvā āpē chē. Tēmām tēkhō, līṅksa anē vidīōjha chē.

**CCOG. NADA. TA** Ā sā 'nā kēnēdāmām rāhēnārā ū tarapha lakṣita chē.

**CCOG Africa. VRG** Ā sā 'nā āphrikānā tōkō tarapha lakṣita chē.

**CCOG. ED** La Continuación de la Iglesia de Dios. Ā mātē spēniśa bhāsānī vēbasā 'nā chē Patsūnīgū galgū vieta kurā.

**CCOG. PH** Patuloy na Iglesia ng Diyos. Ā philipā īnsanī vēbasā 'nā chē Patsūnīgū galgū vieta kurā. Tēmām aīgrējī anē tāgālōgamām māhiñ chē.

### *Samācāra anē itihāsa vēbasā 'nā*

**CCOG. WINTER. COV** Ā vēbasā 'nā ēha mukhya ghōṣanā sādhana chē anē tēmām samācāra, sid' d'hānta, aitihāsiha tēkhō, vidīōjha anē bhavīṣyavānī apadētsa chē.

**CCOG. CHHITSTORYBOOK. COV** Ā tēkhō anē carca itihāsa para māhiñ sāthē yāda rākhavā mātē saraļa vēbasā 'nā chē.

**CCOG. ENGLISHPROPHECY. NET** Ā ēha ḫonātā īna rēdiyō vēbasā 'nā chē jē samācāra anē bā ībalanā viṣayōnē āvarī tē chē.

### *Upadēsō anē upadēsō mātē YouTube anē Bībliotēka vēbasā 'nā*

**Bible News Prophecy** īnala. CCOG sarmōnēta vidīōjha.

**CCOG Africa** īnala. Aphrikana bhāsā ūmām CCOG sandēsā ū.

**CCOG Animations** īnala. Khrisī mān'yarā ūnā pāsā ū sikhāvavā mātē.

**CCOG Sermons** īnala. Spēniśa bhāsāmām sandēsā ū chē.

**Continuing CCOG** īnala. CCOG vidīō upadēsō.

*Phōtō jērūsałemamām hētañhavāra sēnāhala tarīkē ölakhāñ imāratānī hētañhahā bāñi  
rahēñ māñthāñ nīcē darśāvē chē (vattā thōdī pāchālatāñ umēravāmām āvē chē),  
parantu jērūsałemānī paścimī hila (hālamām mā'untā jhīdā tarīkē ölakhāya chē)  
para carca öphā gōda tarīkē vadhu sāñriñe varṇavavāmām āvē chē.*



Ēvumā mānavāmām āzē chē kē ā hādāca sautāñi prācīna vāstavīka khristī carca  
bilđānganuñi sthalā chē. Ēvī imārata hē jēmām Isunī sīvaranā rājyanī suvārtā'nō  
pracāra haravāmām āyoñ hāsē. Ā jērūsałemamām ēha makāna hatumjē sīkhavatum  
hatum. Otsvā rdsvien hā'ši nozāmē.

*Ā kīrañiō sara amē pañca bhagavānanī satatañbhīra māñi ē atī ī, kīrañe  
kī... Tame, bīñi tō, bhagavānanī carcanī anuyājī ñ bāñjū jē jīlīgūmāniñ  
khristēñsumām atē. (1 Thes'sāñbāñ 2:18-19)*

*Tē oñdūsa māñiñe nāñkīpūrvaka scīgharāe harō jē ēha samayē sanibñ  
āpavāñmām īyoñ hās. (Tāla 3)*

*Tēñē (iswē) tē ñmē hākyānī, 'mūrē ar'yaśakērōmām pañcañvaranī rūjyanō  
prācīra haravō jō lē, kīrañe kī manē ñ kētu māñiñ mōhālavāñmām īyoñ atē.'  
(Tāla 4:48)*

*Ponatāñvaranī rūjyanē sō dñ, anē ñ bādā vestuñ loñtamāñ umēravāñmām  
āvēsē. Dñmāñ tōlāñ, dārāññ nāñm, kīrañe kī tamāñ rūjye īpavāñmām tamāññ  
pāññuñ īnanda atē. (Tāla 12:31-32)*

*Anē rūjyanē ñ sunārtī sarva rūṣtrōñe sūñhī tarīkē ñ kī dāñgūñmāmī prācīra  
haravāñmām īvēsē, anē peñh ante īvēsē. (Methyā 24:14)*